

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, BIRŽELIS — JUNE 20, 1989

Nr. 119

LKB Kronika, Nr. 80

(Tęsinys)

Pareiškimai ir protestai

TSKP CK Generaliniam Sekretoriui M. Gorbačioviui

Eina nuo 1972 metų,
Perskaitę duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
Vilkaviškio vyskupijos dvasininkų

PAREIŠKIMAS

Mus džiugina ir teikia vilčių vienoje jūsų kalboje pasakyti žodžiai: „Tikintieji — tai tarybiniai žmonės, darbo žmonės, patriotai, ir jie turi visišką teisę deramai reikšti savo įsitikinimus. Persitvarkymas, demokratizavimas, viešumas liečia ir juos, be to, pilnutinai, be jokių apribojimų“ („Tiesa“, 1988.04.30). Jaučiame moralinę pareigą kreiptis į jus ir išsakyti tikinčiųjų nuomonę apie juos patirtas skriaudas. Stalino ir stagnacijos laikais mūsų tautoje begaliniai daug nukentėjo visų luomų žmonės, tarp jų tikintieji ir kunigai. Skaudu, kad, nors dabar ir daug kalbama apie tų skriaudų atitaisyimą, persitvarkymo procesas religijos atžvilgiu iš valdžios organų pusės yra beveik nepastebimas.

1. Prašome nedelsiant atitaisyti dar ir šiuo metu besitęsiančias skriaudas, būtent:

— leisti vyskupui Julijonui

Steponavičiui, 1961 metais be jokio teismo išstremam į Žagarę, grįžti į Vilnių ir netrukdomai eiti savo vyskupiškas pareigas;

— įsakyti tuoj pat paleisti ir laisvę žmones, praeityje įkalinčius už kovą dėl demokratizacijos bei lygiateisiškumo principų įgyvendinimo: kun. Sigitą Tamkevičių, pasauliečius Viktorą Petkų, Balį Gajauską, Petrą Gražulį ir kitus;

— gražinti tikintiesiems iš jų prievarta atimtas žymiasias Lietuvos šventoves — Vilniaus katedrą ir Šv. Kazimiero bažnyčią;

— leisti atstatyti sugriautas ir sudugusias bažnyčias Ryliskės, Batakiuose, Gaurėje, Kiaunoriuose;

— leisti katalikams pasistatyti bažnyčias naujuose miestuose bei didesnių miestų naujuose mikrorajonuose.

(Bus daugiau)

Memorandumas Amerikos lietuviams

Klaipėda. — Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Klaipėdos miesto taryba paruošė memorandumą Amerikos lietuviams, kuriam gegužės 1 d. pritarė daugiatūkstantinis mitingas, susirinkęs išleisti „Lietuvos“, „Audos“ ir „Dailės“ jachtas kelionei per Atlantą į Ameriką. Kiekviena jachta veža po vieną to memorandumo egzempliorių. Jo tekstas ilgesnis. Jame priminama, kad dabar Sovietų Sąjungoje vyksta pertvarka. Atgimsta visos užguitos ir rusintos tautos. Net rusų tautos žmonės, ilgus dešimtmečius laikyti visų tautų „vyresniais broliais“ ir siuntinėti į plačiosios imperijos pakraščius ima pamažu susiprasti, ryžtasi nusikratyti diktatorių saulės. Kova už laisvę dar tik prasideda ir bus sunki. Mes pasiryžę kovai ir aukai, nes šventai tikime: sukursime tokią Lietuvą, iš kurios niekas niekur nebus vežamas, tremiamas, iš kurios niekam nereikės bėgti. Lietuva bus tokia, į kurią gales sugrįžti visi po platų pasaulį išblaškyti jos vaikai.

Todėl mes kreipiamės į Jus, broliai ir sesės, o per Jus — į visus amerikiečius, į JAV Senatą, į viso pasaulio lietuvius ir dorus kitų tautų žmones: padėkite mums! Visas pasaulis, Suvienuotųjų Tautų Organizacija turi pareikalauti, kad sovietų imperijos okupuotos šalys vėl taptų laisvos.

Tai iškarpa iš Amerikos lietuviams burlaiviais vežamo memorandumo, kurį pasirašė Klaipėdos miesto Sąjūdžio tarybos nariai.

Lietuvos buriuotojai pasiekė Amerikos krantus

New Yorkas. — Transatlantinę kelionę laimingai atlikusi kap. Igno Minioto vadovaujama Lietuvos jachta „Audra“ pirmadienį, birželio 19 d., 2:00 val. dienos, pirmoji pasiekė Amerikos krantus, o šį rytą (birželio 20) atplaukė ir „Lietuva“. Abi jachtos Sandy Hook priplaukė, New Jersey valstijoje, lauks „Dailės“, Vilniaus dailininkų klubo jachtos, kurios atplaukiančios irgi netrukus laukiama.

Bendras sutikimas New Yorke

Oficialus Lietuvos buriuotojų sutikimas ir iplaukimas į New Yorko uostą įvyks šeštadienį, birželio 24 d. Sutikimo organizaciniam komitetui vadovauja Pranas Vildys. Jau gautas vadinamas „palydovas“, kuris pasitiks jachtas Atlanto vandenyne ir rodys kelią į Seaport uostą, New Yorke. Prieš laisvės statulą pasitiks gais-

rinės laivas švirksdamas vandens vaivorykštes, 40 jachtų, pasipuošusių Lietuvos trispal-

Prancūzijos prez. François Mitterrand atvyko į Gdanską pas Solidarumo vadą Lechą Wałęsą su kuriuo turėjo pastarimus paskolos klausimais ir prekybos išplėtimo reikalais.

Pakistasan įsakė pulti afganų komunistus

Islamabadas. — Pakistano ministrė pirmininkė Benazir Bhutto vyriausybės posėdyje, kuriame dalyvavo vyriausieji civilinės ir karinės valdžios viršininkai, dalyvaujant ir Amerikos ambasadoriui, įsakė afganų partizanams pulti Jalalabado miestą, praneša pakistaniečiai, dalyvavę tame posėdyje, kurio pranešimą oficialiai ir kiti Pakistano patvirtino.

Tame posėdyje kovo 5 d. nebuvo nė vieno Afganistano Rezistencijos atstovo ir sprendimas buvęs padarytas nekreipiant dėmesio į Pakistano karo žvalgybos patarimą to nedaryti. Laisvės kovotojai miestą puolė, bet nepaėmė; nesisekė puolimai ir prieš sostinę Kabulą. Dabar pradedama abejoti, kodėl taip buvo padaryta. Pakistano vyriausybė mėnesiais jų pačių žvalgyba su amerikiečių pagalba sakė, kad afganų komunistai neatsilaikys ir Jalalabado bei Kandaharo miestai tuojau pat bus paimti.

Amerika nedavė reikalingų ginklų

Kai sovietų kariuomenė išvyko į namus, amerikiečių ir pakistaniečių žvalgybos buvo

vėmė ir laivas, su maždaug 300 asmenų, jų tarpe amerikiečių ir lietuvių spaudos atstovais, televizijos ir radijo korespondentais ir kt. Po sveikinimo kalbų jachtos bus palydėtos į netoli esantį jachtklubą, kur jos tuo metu JAV-ėse bus pastatytos. Čia įvyks ir pirmosios priėmimo vaišės. Sekmadienį, birželio 25 d., Lietuvių Kultūros Židinyje New Yorke bus iškilmingas priėmimas, dalyvaujant lietuvių visuomenei ir svečiams. Čia dalyvaus ir atplaukusį buriuotojų pamaina, kuri į New Yorką atskris birželio 24 d.

Po kelių dienų New Yorke, visi buriuotojai autobusų pasuks Chicagos link. Pakeliui numatoma sustoti Clevelande. Chicago buriuotojai atvyks penktadienį, birželio 30 d. vakare ir čia susitiks su juos pasitikinti prie Jaunimo centro susirinkusia vietos lietuvių visuomene.

tikros, kad Najibullah turės greitai pasitraukti, tačiau taip neįvyko. Nuo to laiko, kai prezidentas Jimmy Carterio metais buvo pradėta teikti laisvės kovotojams pilna karinė parama, CIA glaudžiai bendradarbiauja su Pakistano žvalgyba. Per CIA rankas yra teikiama visa parama Afganistano laisvės kovotojams. Mineto posėdyje metu karo vadai buvo priešingai prieš Jalalabado puolimą, nes laiko, kad partizanai dar nėra tokie stiprūs, kad galėtų laimėti prieš komunistų pajėgas. Paaškiejo, kad Amerika nesuteikė sunkių ginklų, kurie buvo būtina reikalingi vykdančiam svarbų puolimą. Vietoj to, buvo pasiūlyta tik lengvaisiais ginklais. Kai kurie žurnalistai sako, kad panašiai buvo daroma ir Vietname.

Sprendimus daro kiti

Premjerė Bhutto žurnalistams kalbėjo, kad ji nori, kad afganų kovotojai grįžtų į namus iš Pakistano žemės ir todėl buvo raginami pulti tą miestą, nors civilinis karas tai sulauko. Tai pirmas kartas, kad Pakistasan aktyviai buvo įsijungęs prieš Afganistano komunistus. Jalalabado atvejis rodo kaip laisvės kovotojai yra valdomi iš šono. Didieji sprendimai daromi Pakistano vyriausybėje nedalyvaujant patiems afganų partizanams, bet dalyvaujant amerikiečiams. Diplomatu pasisakymais, Afganistano padėtį sunkina pati laikinoji pereinamojo pobūdžio sudaryta vadovybė. Tie kraštai, kurie remia partizanų, ragina partizanų pradėti puolimus ir kitose vietose. Ypač tam pritaria Saudi Arabija.

Genevos susitarimu, Pakistasan ir Afganistasan pažadėjo nesikišti į savo valstybes reikalus. Pakistasan dar nepripažino oficialiai Afganistano rezistentų sudarytos vyriausybės. To nepadarė ir Amerika su Kinija. Tačiau iš kitos pusės, dabar pranešama, jog Sovietų Užsienio reikalų ministeriui E. Shevardnadze premjerė Bhutto pasakė, kad partizanai niekada nesitars su Kabulo vyriausybe, o ir sovietai turį sulaukyti savo paramą Kabului.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

— Trakų „Galvė“ rašo, kad totoriai 1944 m. gegužės 18 d. mini kaip savo Tautinio gedulo dieną. Prieš 45 metus Stalinas Krymo totorių pavadino išdavikų tauta. Šimtai tūkstančių buvo išstremti. Tai buvo genocidas. Lietuvos totorių kultūros atgimimo draugija savo mitinge nutarė vėl reikalauti Kremlių, kad leistų totoriams sugrįžti į istorinę tėvynę. Jie sako, kad 1926 m. sovietijoje buvo 194 tautos. Dabar liko tik 101, o 93 mirė — ištripo sovietų mišinys. Jie dar nenorį mirti.

— Alvydas Medalinskas, kaip praneša Reuterio žinių agentūra, papasakojo, jog visoje Lietuvoje bažnyčių varpai birželio 14 d. vidurdienį skambėjo, primindami gyviesiems tuos, kurie dešimtimis tūkstančių buvo deportuoti į Sibirą. Tai buvo pirmas oficialus Lietuvoje šių kruvinių įvykių paminėjimas. Jis taip pat pasakė reporteriui, kad Kaune dalyvaavo maždaug 150,000 žmonių gedulo iškilimėse.

— Vilniuje apie 60,000 žmonių vakare su žvakėmis ir vėliavomis dalyvaavo trijų medinių kryžių pastatyme. Dienos metu arkikatedroje buvo laikomos trejos šv. Misios.

— Klaipėdoje daug tūkstančių žmonių paminėjo gedulo ir vilties dieną. Reuteris praneša, jog jiems Sąjūdžio žmonės sakė, kad tarp 1941 ir 1953 metų buvo Stalino deportuota maždaug 1.2 milijonai žmonių. Šie skaičiai sudaro 34% visos lietuvių tautos gyventojų.

— Vilniuje manoma, kaip buvę Reuterio žinių agentūros korespondentui pasakė, kad Stalino laikais buvo deportuota į Sibirą ir kitur daugiau kaip 576,000 lietuvių, nacių okupacijos metais daugiau kaip 300,000 buvo išvežta į Vokietiją ir Lenkiją, ir maždaug 165,000 nužudyta žydų.

— Maskvoje AP žinių agentūra praneša, jog „Tassas“, sąryšyje su Baltijos respublikoms vykstančiais minėjimais, paskelbė, kad deportacijos buvo neteisėtos. „Tassas“ betgi neminėjo, kad Latvijoje buvo kalbose reikalaujama suvereniteto, o Lietuvoje kalbėtojai sakė, „neapsitikei Komunistų partija. Lietuva turi būti suvereni valstybė“.

— Vilniaus chorai surengė dainų šventę birželio 10 d., kuri buvo skirta paminėti pirmosios Lietuvoje Dainų dienos 65-sioms metinėms. Neseniai buvo įsteigta Chorų sąjunga. Repertuare buvo kartojamas dalis buvusio repertuaro pirmoje Dainų šventėje. Dail. H. Vaigauskas pagal istorinę medžiagą atkūrė autentišką dirigento platformą, kaip ir 1924 m. Kadangi tai buvo Gedulo dienos ženkle, tai chorai nešė tautines vėliavas perrištas juodais kaspinais. Trijų kryžių kalne padėjo gele. Chorų eitynės prasidėjo nuo Tauro kalno iki Kalnų parko.

— Švietimo klausimais LKP komitetas pasisakė, kad Lietuvos mokyklų sistema turi būti tvarkyti savo krašto švietimą, rengti vadovėlius ir programas be nurodymų iš viršaus. Pasisakyta už visoms tautinėms grupėms, kurios gyvena Lietuvoje, savo kultūros plėtojimą ir savitumo išsaugojimą bei savo gimtosios kalbos mokymąsi.

Solidarumas vėl laimėjo

Prašo 10 milijonų dolerių

Varšuva. — Praėjusį sekmadienį Lenkijos Komunistų partija patyrė antrą kartą pralaimėjimą, kai žmonės ignoravo rinkimus arba balsavo tik už Solidarumo kandidatus. Pirmą kartą iš 27 milijonų lenkų balsavo 62% ir Solidarumas laimėjo daugumą. Antrą kartą balsavimų rezultatai bus tiksliai žinomi šią savaitę, tačiau jau dabar aišku, kad lenkų Senate, kuriame yra 100 vietų, Solidarumas laimėjo 99 vietas.

Pripažįstama, kad Sovietų bloke Lenkijoje buvo patys demokratiškiausi rinkimai, nes opozicija galėjo turėti savo kandidatus ir už juos balsuoti. Bet žmonės yra nepatenkinti tuo susitarimu, kad Zemuosiuose rūmuose partija turi teisę turėti 65% vietų, nežiūrint kiek balsų jie besurinktų balsavimuose. Opozicija arba Solidarumas tegali turėti 35% vietų. Todėl daugelis lenkų susilaikė nuo balsavimo praėjusį sekmadienį. Tikroje demokratijoje taip negalėtų būti. Pavyzdžiui, iš 2,300 turinčių teisę balsuoti Krokuvos universiteto srityje, tik 71 lenkas balsavo. Įdomu, kad ir kietosios linijos komunistai susilaikė nuo balsavimo.

Atsisakė koalicijos

Sekantis žingsnis bus bendra abiejų rėmų sesija, kurioje bus išrinktas Lenkijos prezidentas. Komunistai mano išrinkti dabartinį partijos vadą gen. Wojciecha Jaruzelskį.

Sąjūdis šilalėje

Šilalė. — Sąjūdžio laikraštis „Atgimimas“ savo 11 numeryje rašo, jog praėjo tik penki mėnesiai, kai rajone buvo įkurta pirmoji nedidelė Sąjūdžio rėmimo grupė, į kurią buvo įstojęs ir LKP rajono komiteto pirmasis sekretorius J. Jagminas, rajoninio „Artojo“ laikraščio redaktorius P. Dargis. Dabar rajone yra 11 rėmimo ir 2 iniciatyvinės grupės. Todėl neseniai buvo išrinkta 10 žmonių rajono Persitvarkymo Sąjūdžio laikinoji taryba. Šiame susirinkime buvo priimtas nutarimas pasitraukusiais iš Sąjūdžio laikyti J. Jagminą, P. Dargį bei dar du buvusius rėmimo grupės narius. J. Jagminas viešai pasisako prieš Sąjūdžio veiklą. Jis taip pat atsisakė pasirašyti protestą dėl procedūrinių pažeidimų, padarytų praėjusį rudenį vykusioje LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje. „Artojo“ laikraštys pasirodė strausnių, kaltinančių Sąjūdį žmonių kiršinimu.

Iš įregistruotų kandidatų šilalėčiai, taip pat daugelis žmonių Kelmėje, Plungėje, Šilutėje palaikė M. Laurinkų — filosofą. Komisijos stalinizmo nusikaltimams tirti ir LPS Seimo narį bei E. Bičkauską — respublikinės prokuratūros ypatingai svarbių bylų tardytoja, aktyvų LPS veikėją. Jų rinkiminė platforma atitiko daugumos rinkėjų lūkesčius.

— Klaipėdos uostan atplaukęs Anglijos laivas iškėlė Lietuvos trispalvę vėliava, bet uosto tarnyba šį veiksma pripažino neteisingu ir pareikalavo, kad būtų iškelta Sovietų Sąjungos vėliava, kas vėliau ir buvo padaryta.

Praėjusią savaitę pasitarimuose su komunistų partija, Solidarumas atmetė jų pasiūlymą dalyvauti koalicinėje vyriausybėje, nes nenori dalintis atsakomybe už pašlijusią ekonomiką, praneša Reuterio žinių agentūra. Pagal naujas taisykles, Senatas galės vetuoti asamblesio nutarimus ir tuo būdu Solidarumas parodys savo galią, tačiau komunistai kontroliuos kabinetą. Paskutiniu metu Solidarumo vadai prašė gyventojus balsuoti ir už komunistų kandidatus, kurie yra palankūs solidarumo idėjoms, tačiau žmonės tam prašymui nepriitarė. Šį Solidarumo prašymą pagyrė ir pats Jaruzelskis. Ir Solidarumo laikraštis ragino balsuoti už vidurio linijos komunistų kandidatus su kuriais būtų galima dirbti bendrą darbą.

Iš viso pirmųjų rinkimų metu Solidarumas laimėjo 96.5% balsų daugumą.

Prancūzijos prezidento viešnagė

Praėjusią savaitę Varšuvoje lankėsi Prancūzijos prezidentas F. Mitterrand, kuris ten praleido tris dienas. Solidarumas iškėlė jam prašymą, kad Vakarų valstybės suteiktų paskolą 10 bil. dol. trims metams. Prezidentas pažadėjo tai išskirti valstybių pasitarimuose ekonominiams klausimais, kurie įvyks kitą mėnesį Paryžiuje. „Jei Lenkijai reikia pinigų, tai turi būti surastas būdas iš kur juos gauti“, kalbėjo spaudos konferencijoje Mitterrand. Mitterrand tuos klausimus aptarė su Solidarumo vadu Lech. Wałęsa. Po pasitarimų prezidentas pažadėjo buvusias nacių koncentracijos vietas Auschwitzą ir Treblinką.

Lietuviai konstitucinėje komisijoje

Maskva. — Sovietų Sąjungos liaudies deputatų suvažiavimas sudarė Konstitucinę komisiją. Komisijos pirmininkas — Michailas Gorbačiovas — TSRS Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, TSKP CK Generalinis sekretorius, komisijos pirmininko pavaduotojas — Anatolijus Lukjanovas — TSRS Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pirmasis pavaduotojas, kandidatas į TSKP CK Politinio biuro narius.

Į komisiją įeina ir trys deputatai nuo Lietuvos: Algirdas Brazauskas — Lietuvos Komunistų partijos CK pirmasis sekretorius, Eduardas Vilkas — Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Ekonomikos instituto direktorius, Zita Šličytė — Lietuvos TSR Klaipėdos juridinės konsultacijos advokatė.

KALENDORIUS

Birželio 20 d. — Silverijus, Florentina, Alva, Eityvdė, Zadvainas, Zintautė, Zinuolė.

Birželio 21 d. — Aloyzas, Apolinaras, Demetrija, Meta, Alicija, Galminas, Vasarė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:15, leidžiasi 8:28. Temperatūra dieną 85 l., naktį 58 l.

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA

Iš istorijos ir praetyje padarytų klaidų daug ko galima pasimokyti. Ir tai reikia padaryti, kad nekartotumėm klaidų. O jų buvo daug ir lemtingų.

Lietuviai ir latviai – dvi iš to paties kamieno išaugusios tautos. Senovėje kalbėjo viena kalba, bet V-VII a. po Kr. išsiskyrė. Ir toliau jų gyvenimas skirtingai klostėsi. XIII a. latvių (ir estų) žemes užgrobė kalavijuočių ordinas (vokiečiai), o lietuviai to paties amžiaus viduryje sukūrė savo nepriklausomą valstybę, kuri išaugo imperija ir galbūt savo nelaimėi... Sąjunga bei unija su Lenkija XVI a. buvo jai pragaištinga – didelė tautos dalis, o pirmiausia bajorija, išstipro slavų jūroje. Tuo metu Latvijoje ir Estijoje reikiškie vokiečių žemvaldžių įtaka. Tautos gyveno skirtingu būdu. Skyrėsi ir religija. Bet XVIII a. pabaigoje visos trys šalys buvo carinės Rusijos užimtos. Tačiau nei rusifikacija, nei polonizacija ir germanizavimas pavergtų tautų nepalaužė. XIX-XX a. savarankišką karą su savo priešais, nežai padėdama viena kitai ir beveik nederindama kovos veiksmų. Tiesa, stengėsi palaikyti draugiškus ryšius nepriklausomybės kovų metu ir vėliau, bet nesukūrė tvirtos politinės-karinės sąjungos.

Pabaltijo tautų sąjungos klausimas dabar diskutuojamas lietuvių, latvių, estų spaudoje. Mums šiuo atveju įdomus jauno istoriko Zenono Butkaus rašinys, paskelbtas „Komjau-nimo tiesos“ (Nr. 90, 1989 m.). Jis teisingai nurodo, kad pradėjusios kurtis respublikos „užmezgė normalius, net draugiškus santykius, bet nesudarė sąjungos, ne visada laikėsi vienodos politinės orientacijos. Antai Lietuvos delegacija, 1919 m. pradžioje atvykusi į Paryžių ir siekusi gauti leidimą dalyvauti Taikos konferencijoje, atsisakė veikti kartu su Latvijos ir Estijos atstovais, nors tikslai buvo tie patys. Delegacijos vadovas – užsienio reikalų ministras A. Voldemaras bei jos nariai M. Yčas ir S. Rozenbaumas aiškino, kad Lietuvos padėtis tarptautinės teisės požiūriu skiriasi nuo Latvijos ir Estijos, kadangi ji turėjusi valstybingumą, esą, veikdama atskirai, Lietuva lengviau gaus tarptautinį pripažinimą“.

Toliau Z. Butkus: „Lietuvos separatinė politika ypač išryškėjo per kovas su bermontininkais; jie nutarė iš pradžių sumušti Latvijos kariuomenę ir po to bandyti įsigalėti visoje Lietuvoje. Latvių kariuomenė, būdama daug mažesnė ir prastai apginkluota (11,000 karių, 9 pabūklai, 67 kulkosvaidžiai), negu bermontininkai (52,000 karių, 100 pabūklų, 600 kulkosvaidžių) atsidūrė kritiškoje situacijoje. Todėl Latvijos vyriausybė prašė Lietuvos vyriausybės pulti Šiaurės Lietuvoje veikusius bermontininkus, kad šie negalėtų savo karinių dalinių permesti iš Lietuvos į Latviją arba net būtų priversti dalį jų atitraukti nuo Rytos“. Tačiau, kaip žinome, Lietuva negalėjo padėti latviams, nes pati jautė labai didelę Lenkijos grėsmę. Bet latviai dėl to labai užsigavo. Tuo pasinaudojo Lenkija. Spalio 17 d. Latvijos užsienio reikalų ministras Z. Mejerovičius išvyko prašyti pagalbos į Lenkiją ir, anot Z. Butkaus, ten „buvo sutiktas išskiestomis

rankomis“. Ministeris pirminkas J. Paderevskis įteikė jam Latvijos de facto pripažinimo dokumentą. Valstybės galva J. Pilsudskis pažadėjo tuoj pat duoti nemokamai ginklą.

Nors kiek vėliau Lietuva įsijungė į kovos veiksmus prieš bermontininkus, bet kartėlis išliko. Latvija daugeliu atvejų neparemdavo Lietuvos politikos, o Lenkija pasistengė latvių ir estus patraukti į savo pusę. Vis dėlto, kai 1920.X.9 Lenkija užgrobė Vilnių ir veržėsi Kauno link, Latvijos vyriausybė įteikė jai protesto notą, o Lietuvai parėmė ginklais.

1926 m. gale Latvijos socialdemokratų vyriausybė pasiūlė Lietuvai sukurti trijų valstybių ekonominę bei politinę sąjungą, tačiau rašo Z. Butkus, „A. Voldemaras dar sykį atstūmė Latvijos ištiestą ranką“, pareikšdamas, kad „Lietuva norinti labiau suartėti su Vokietija ir Sovietų Sąjunga, kurios gali padėti jai atsikovoti Vilnių“.

1934 m. Lietuva, Latvija, Estija sukūrė sąjungą – Baltijos entantę, tačiau ji nebuvo veiksminga. Mat Latvija su Estija neįsipareigojo padėti Lietuvai išlaikyti Klaipėdą ir atgauti Vilnių. Nesutarimais pasinaudojo Sovietų Sąjunga, įvedė savo karines bazes ir pagaliau prijungė prie savo valstybės visas tris respublikas, kiekviena atskirai. Žinia, jeigu būtų buvusi tvirta politinė ir karinė Pabaltijo sąjunga, galbūt jų reikalai būtų kiek kitaip susiklostę.

Gegužės 13-14 d. Estijos sostinėje Taline buvo suaukta Pabaltijo ansamblėja. Per abidvi dienas buvo intensyviai diskutuotas Pabaltijo valstybių vienybės klausimas. Pranešėjai pastebėjo, kad gal būtų kitaip pakrypusi istorija, jeigu būtų prieš 50 metų įkurta Pabaltijo sąjunga. Pasisakyta už ekonominį savarankiškumą nuo 1990.I.1 dienos, už Pabaltijo Bendrosios rinkos įsteigimą, kad „nereikėtų viską atlikti per Maskvą. Ne iš Maskvos kabineto turi būti reguliuojama mūsų ekonomika“.

Ansamblių pabaigoje buvo pasirašyta trijų Pabaltijo respublikų bendradarbiavimo sutartis. Lietuvos vardu pasirašė Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis, analogiškų organizacijų atstovai – Estijos – Edgar Savisar, Latvijos Dainis Ivans. Dalyviai šį momentą sutiko labai entuziastiškai, karštais plojimais, o trys sutartį pasirašę atstovai susikabino ir aukštyn iškėlė rankas. Ta ar kita proga estų atstovas E. Savisaras pasakė: „Mes tada pralaimėjome, kada veikėme kiekvienas sau. Dabar mes kart“.

Taigi didžioje mūsų nelaimėje turime ir šviesesnių momentų. Pažymėtina, kad trijų valstybių bendradarbiavimo sutartį karštai parėmė suvažiavime dalyvavę gruzinų, ukrainiečių, Maskvos, Leningrado, Staveropolio ir kitų miestų bei kraštų atstovai. Beje gruzinų atstovai stebėjosi, kodėl taip labai šykšti vakariečių informacija apie sovietinių rusų atliktas žudynes Gruzijoje. Ir iš viso nusiskusta Vakarų valstybių parama norintiems išsilaisvinti ir dėl to kovojantioms bolševikų pavergtoms šalims. Ir tikrai: „sotus alkanos neužaučia“. Atrodo, kad didžiosios Vakarų valstybės labiau nori tvirtos sovietinės ar demokratinės Rusijos, kaip išsilaisvinsiu pavergtųjų kraštų.

b. kv.

PRELATUI JONUI BALKŪNUI IŠKELIAVUS AMŽINYBĖN

JUOZAS B. LAUČKA

Mirties angelas šių metų gegužės 31 dieną iš palaimintojo Matulaičio namų Putnam, Ct. išsikvietė pas Viešpatį nežūmirštamą prelatą Joną Balkūną. Atsisveikinimo ir maldos vakaras buvo birželio 3 d. Maspeth, N.Y., kuriame velionis gyveno beveik 40 metų, vadovaudamas V.J. Atsimainymo lietuvių parapijai. Pamaldų tęsinys buvo birželio 4 d. prelato pastatytoje bažnyčioje, o laidotuvės – birželio 5 d., dalyvaujant trimis vyskupams, per 30 kunigų, gal porai šimtų parapijiečių ir prelato gerbėjų iš apylinkės ir toliau.

Atsisveikinimo vakarą Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu prelato darbų įvertinimo ir padėkos žodį pasakė generalinis konsulas Anicetas Simutis, artimai pažinęs velionį nuo 1936 metų. Keliolika asmenų pareiškė giminėms ir parapijai užuojautą daugelio organizacijų vardu. Du velionio artimi bendradarbiai (tarp jų – Juozas Boley) pasidalino asmeniniais prisiminimais. Apeigoms vadovavo prel. Pranas Bulovas, parapijos klebonas, ir kun. Stasys Raila. Laidotuvių pamaldoms vadovavo Brooklyn vyskupas Mugavero. Mišių koncelebrantais buvo vyskupas Paulius Baltakis ir Brooklyn vyskupas augiliaras. Pamokslą pasakė pranciškonų provinciolas kun. Placidus Barius. Prelato žemiški palaikai palaidoti Šv. Jono kapinėse šeimos sklype.

Atsisveikinimo vakarą savo žodyje pasakiau, kad su prelatu Balkūnu mirtimi katalikų Bažnyčia netenka gyvųjų pasaulyje savo ištikimo kunigo, Jungtinės Amerikos Valstybės – savo nuoširdaus piliečio, o Lietuvos ir lietuvių tauta – vieno savo šviesiausiu sūnu.

Velionis gimė 1902 m. spalio 21 d. mažame Pensilvanijos kasyklų rajono Moltbey miestelyje, netoli Pittstono. Toje srityje šio šimtmečio pradžioje gimė pirmosios lietuvių parapijos, steigėsi organizacijos. Jo tėvai – smulkūs verslininkai – susilaukė dviejų dukterų ir dviejų sūnų. Šiek tiek susitaupę, Kotryna ir Simonas Balkūnai pasiryžė grįžti į Tėvynę, ten įsikurti, savarankiškai gventi, auklėti šeimą lietuviškoje aplinkoje. Balkūnų šeima į Lietuvą išvyko 1912 metais. Velionis tada buvo dešimtmatis, ketverius metus lankęs

pradžios mokyklą, žaidęs ir draugavęs su apylinkės miestiečiais, tikras „amerikoniu-kas“. Laisvai kalbėjo abiem kalbom.

Išėjusį ramesnio gyvenimo Tėvynėje, Balkūnų šeima po poros metų atsidūrė pirmojo pasaulinio karo sukuriuose, drauge su visa tauta išgyveno rusų ir vokiečių okupacijų vargus, bet buvo ir nepriklausomybės atgavimo dienų liudininkai.

Vyresnysis Balkūnų sūnus įsijungė savanorių ir kariuomenę, baigė karo mokyklą. Vyresnioji dukterė buvo kariuomenėje gailastingoji medicinos sesuo. Velionis penkerius metus lankė Marijampolės gimnaziją. Drauge su juo tada mokėsi Juozas Ambrzevičius (Brazaitis), Andrius Daugirdas, A. Pupius – visi jie pokario metais susitiko New Yorke. Iš gimnazijos Balkūnas įstojo į Seinų kunigų seminariją (Zypliuose ir Gižuose). Tėvams apsisprendus grįžti į Ameriką, su jais išvyko abi dukros, o abu sūnūs pasiliko Lietuvoje. Jonas liko seminarijoje, o jo brolis 1924 m. žuvo eidamas valdines pareigas.

Nuo 1922 m. Amerikoje

Klierikas Jonas 1922 m. grįžo į Ameriką, subrendęs tvirtu lietuviu, pasiryžusiu tapti kunigu, tarnauti Dievui ir saviesiems. Tuojau įstojo į dvasinę seminariją Niagara Falls, NY, kurioje studijavo įvairių vyskupijų atsiųsti klierikai. Venerius metus turėjo pertraukti studijas, pasireiškė džiovos žymėms. Pavyvenės Kolorado valst. aukštumose, jaunas klierikas sustiprėjo, įveikęs negalavimą pradžios grėsmę. Seminariją baigė sėkmingai, į kunigus išventintas 1926 metų gegužės 29 d.

Sielovados darbui pasirinko Brooklyn, N.Y., vyskupiją, kuriai tada trūko jaunų lietuvių kunigų. Vikaro pareigas ėjo septynerius metus dviejose lietuvių parapijose: Apreiškimu – 2 metus, o Angelų Karalienės – 5 metus. Angelų Karalienės par. klebonas kun. Silvestras Reimeika dažnai nesveikavo, buvo reikalingas stipraus pagalbininko. Tuo būdu ant jauno vikaro pečių krito didžiulės parapijos ne tik sielovada, bet ir administravimas. Kun. Balkū-

nas greit laimėjo parapijiečių pasitikėjimą ir pagarbą. Jo švelnus būdo ypatybės, nuoširdus dėmesys visiems, tiek vyresniesiems, tiek ir jaunimui, rado platų teigiamą atgarsį. Jo gerai paruošti, patraukliai pasakyti pamokslai buvo parapijiečių laukiami ir domėsingai išklausomi. Kitos lietuvių parapijos greit pradėjo jį kviešti su pamokslais reikšmingesnių švenčių proga.

1933 metų spalio mėnesį Brooklyn vyskupas paskyrė kun. Balkūną V.J. Atsimainymo lietuvių parapijos Maspeth, N.Y., klebonu, perkeldamas tuometinį kleboną kun. Antaną Miluką, žymų lietuviškų parapijų organizatorių, laikraščių, žurnalų, knygų redaktorių ir leidėjų, į vieną vienuolyną kapelionu. Kun. Milukui kažkaip nesisekė parapijų vadovavime. Maspetho parapija buvo palyginti maža parapijiečių šeimų skaičiumi.

Parapijos vadovavime

Kun. Balkūnas parapijoje rado septyniadesimt šeimų. Bažnytelė kukli, klebonija menka, o skolų – keliasdešimt tūkstančių dolerių. Naujasis klebonas nepabūgo liūdnokos padėties. Ėmėsi darbo su visu atsidavimu. Greit gausėjo parapijos šeimų skaičius, netrukus atsirado naujai bažnyčiai pamatai – rūšys, laikinai naudotas pamaldoms, pastatyta nauja klebonija, o vėliau iškilto ir nauja bažnyčia, pastatyta pagal architekto Jono Muloko projektą, išpušta lietuviškais motyvais. Visiems statybos darbams reikėjo sutelkti apie pusę milijono dolerių. Padidėjus parapijiečių skaičiui keletą metų, vyskupas parapijai paskyrė du vikarus. Visiems trims kunigams užteko darbo. Kun. Jono Balkūno pagalbininkais buvo kunigai Pijus Lekešis, Jonas Kartavičius, Jonas Pakalniškis, Pranas Bulova (dabar monsinjoras, Balkūno įdėtinis klebono pareigose nuo 1973 metų).

Kun. Balkūno sugebėjimą vadovauti parapijai įvertino jo vyskupas, paskirdamas jį vyskupijos patarėju. 1948 metais darbštus klebonas pakeltas monsinjoru. Prelato roje Šv. Tėvas Balkūną paukštinio tris kartus iki aukščiausio lygio – apaštalinio protonotaro. Šiuo metu, mirus prel. Balkūnui, beturime vieną lietuvi protonotarą – prel. Ladą Tulabą.

A. a. prelatas Jonas Balkūnas

Visuomeninės veiklos sukuriuose

Paskendęs parapijos sielovados darbuose, velionis rasdavo laiko ir jėgų veiklai už parapijos ribų. Valdė plunksną šmaikščiai nuo seminarijos dienų. Priverstas gydytis Kolorade dar būdamas klieriku, Balkūnas beveik vienerius metus redagavo „Tėvynės balso“ savaitraštį. Tapes kunigu savo straipsniais turino „Darbininką“, „Garsą“ ir kitus laikraščius. Dar būdamas vikaru, keletą metų redagavo „Darbininke“ skyrių New Yorko ir New Jersey valstijų lietuvių reikalams. „Garsui“ išsikėlus iš Brooklyn į Wilkes Barre 1930 metų pradžioje, katalikų visuomenė nebeturėjo savo forumo. Ta spraga laikinai užpildė Bostono „Darbininkas“, kol 1933 metų pabaigoje išleistas naujas katalikų laikraštis – „Amerika“. Jam isteigti iš kunigų daugiausia triūsė prel. Balkūnas, o iš pasauliečių – Kazys Krušinskas ir Kazys Vilniškis, artimas velionio prelatato bendražygis, redagavęs „Ameriką“ trejus metus. Velionis buvo artimiausias redakcijos bendradarbis daugelį metų. Kelias atvejais velionis redagavo amerikiečių skyrių Lietuvos kunigų „Tiesos kelio“

žurnale. Velionis anksti įsijungė Amerikos lietuvių katalikų federacijos ir Kunigų vienybės veikla, į pagrindines šalies ir vietines lietuvių organizacijas. Vargu ar bent viena didžiųjų organizacijų „anuo laiku“ išsivertė be velionio aktyvaus dalyvavimo pamokslu, paskaita ar išsamesniu pranešimu.

(Bus daugiau)

LIETUVOS IR ESTIJOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ SVEIKINIMAS

Vienoje vykstantį krikščionių demokratų Vidurio Europos suvažiavimą tarp kt. pasveikino Lietuvos Krikščionių demokratų partijos ir Estijos Krikščionių sąjungos vadovybės ir kartu paprašė, kad padėtų atstatyti laisvas Lietuvos ir Estijos valstybes. Taip pat painformavo, jog Pabaltijo respublikos dirba, kad būtų panaikinti Ribentropo-Molotovo pasirašyti aktai ir prašo, kad Europos Krikščionių demokratai padėtų to pasiekti ir, kad reikalautų Sovietų Sąjungai išvežti savo kariuomenės iš okupuotų Pabaltijo kraštų. Reiškia viltį, kad gal kitame suvažiavime galės ir Lietuvos bei Estijos krikščionių demokratų atstovai oficialiai dalyvauti.

ŽVILGSNIS Į SUGRĮŽIMŲ VASARĄ

KONSTANCIJA VALIUŠKIENĖ-LELEŠIŪTĖ

8 Anot liaudies patarlės, tai „dar vienas velnias nuėjo per lentynas“. Buvo ir daugiau jų „lentynomis vaikščiojančių“, pasakojama sutiktas biologas. Jis ilgai dirbo bevalydamas nutekamuosius vandenis, kuriais prisipildė durpių karjerai. Tekėjusi pro Kryžių Kalną upelė Kulpė tapo „negyva“. Jau iš tolo baisiai dvokianti. Biologijos tyrinėtojas sumanė centrifugų pagalba išskirti dumblių iš vandens. Dirbo ilgą laiką, kol pasiekė reikalingus rezultatus.

Apie savo tyrimo darbą bei rezultatus pranešė Maskvai. Tie, gavę pranešimą, apsilankė tyrimo stotyje vasaros atostogų metu, kai ten darbavosi tik darbininkai. Iš jų išgavo jiems reikiamą informaciją apžūrėdami, išsiklausinėdami bei fotografuodami darbo eigą ir t. t. Biologas po kurio laiko pasiuntė į Maskvą tvirtinti šio darbo patentą. Po ilgo delsimo su atsakymu Maskva pagaliau atsiliepė pranešdama, kad pas juos toks darbas jau esąs padarytas ir jiems tas išradimas priklausys. Biologas nusispjovė ir pasakė: „ne vienas, o visas šimtas velnių nuėjo lentynomis“.

Subartonyis ir Krėvė

Sausvingio, Vabalių, Ilgio, Gelovinės ir dar daugybės Džukijos ežerų savo vandenų atspindžiu nukelia dangaus mėlynę žemėn.

Važiujame iš Kauno į Subartonyis plentą, kurioo tikriausiai ir Krėvė grįždavo teviškėn. Sodyba prie pat plento. Gyvenamoji troba, žeminis rūšys aptverti štankietų tvorele. Gėlių darželis prie „Šiaudinės pastogės“. Joje prašvaidavo „Antanuko rytas“ su bobule prie ratelio. Joje penkiolikmetis Vincukas užrašinėjo senolių dainas. Prie soninių vartelių, arti klevo Krėvės skulptūra iš juodaknio. Čiurlionio meno mokyklos mokiniai sukūrė ją 1964 m. Krėvės biusto žvilgsnis toks rimtas, net gilia kancia perpintas. O atsimenu jį Vilniuje 1940-taisiais. Vis besišypsantių akų. Dažnai matydavom jį prisėdusį universiteto koridoriuje ant palangės. Ne šiaip sau poilsiauti, o prakalbinti praeinantį jaunimą. Pasiteiravęs apie studijas, klausdavo kokias organizacijas priklausė, ar eini į bažnyčią? Ar žinai kas Lietuvai išpiko Nepriklausomybę? Ir beveik nesulaukęs atsakymo, pats atsakydavo: „Tai mūsų mamytės! Jos prie ratelio išmokė ne tik lietuvišką žodį pažinti ir vertinti, bet ir Dievą mylėti. Eik ir toliau į bažnyčią. Nežmiršk Dievo, tai nei Lietuva, nei tu nepražūsi“. Krėvė išnaudodavo kiekvieną progą, kiekvieną susitikimą su studentais skleistis tiems kilniems paraginams, kurie pasiliko širdyje visam gyvenimui. Ne taip kaip pasilieka prisiminimai, bet kaip gyvas, nuolat skambąs žodis.

Profesoriai okupacijos metu grįžė iš Rusijos vykusių suvažiavimų, dalindavosi išpūdziais su studentais. Daugumas jų, o ypač Putinas, Krėvė niekada nekėlė apie „nuostabų komunizmą“. Pasidalindavo kultūrinėmis apraškomis, gamtos vaizdais. Užbaigdavo visuomet padrašinanciai: „Aš žinau, jūs studentija, visad mylėjote Lietuvą, visuomet buvote ištikimi tautos idealams. Būkite ir toliau tokie“. Ir pranykdavo didžiosios aulės užkulisius pasakęs visa, kas mums

tuo laiku buvo svarbu žinoti.

Dalinamės prisiminimais apie mūsų Arą, visų arų arą. „O kur gi čia galejo augti Grainio liepa?“ paklausiu lyg pati savęs, nesitikėdama atsakymo. – „Ogi va čia, netoli šitos liepelės“, pasigirsta balsas iš pievos. Pro kiemo medžius pamatome moterį. Ji šieno kupetą ardo ir draiko pievoje. Vakar sulijo, reikia išdžiovinti. Tai Krėvės sesers dukra Veronika. Taip, Grainio liepa augusi čia prie kaimo keliuko. Tik to ukininko pavardė ne Grainys, o Kurkuzinskas buvo. Dabar jo giminės kolūkiu gyvenvietėje.

Krėvei pasitraukus į Vakarų, jo gimtinėje apgyvendino svetimus. Viska išgraibstė, išvežiojo. Jau nieko čia neliko. 1982 m. atvažiavę iš Kauno ponai atidarė muziejų. Mes neturėjome kuo juos pavaišinti, tai ir išvažiavo už kokie pusvalanduko, pasakojo Veronika, Krėvės seserė. Nors pirmadieniais muziejus uždarytas, ji mus mielai į jį įleido. Įeinam į erdvia vėsią pluktinę aslos priemene. Ant seno rankų darbo suoliuko stovi kibiras šalto vandens ir pilkas palivotas puodukas. Kaipgi neatgirsit to šulinio vandens, kurį ir „Bobulė“ naščiais nešdavo. Vienas namo galas uždarytas atnaujiniui. Antrame – du kambariai. Tikrai nedaug baldų, daiktų jame, šiek tiek nuotraukų, knygų. Apima laimė, džiaugsmas patekus į Krėvės šventovę, o kartu ir graudulys, kad jau taip ištuštėjusi, taip apvogta Krėvės „Šiaudinė Pastogė“. Krėvė išdriso pasipriešinti Molotoviui ir pasitraukė iš komunistų valdžios postų, nes suprato, kad nepajėgs savo rankomis apginti Sovietų draskoma Lietuvos nepriklausomybę. Komisarai pašalino jį iš Lietuvos Mokslo akademijos, kaip lietuvių tautos išdaviką.

(Bus daugiau)

OSI DABARTIS IR ATEITIS

RASA RAZGAIČIENĖ

(Pabaiga)

Persekiojimas su plunksna

Airių kilmės adv. Brian Gildea iš Connecticut buvo pirmas kalbėtojas iš gynybos advokatų. Jie visi buvo paprašyti paaiškinti, kaip ir kodėl jie išvėlė į OSI bylas. Adv. Gildea, kuris atstovavo F. Fedorenko, B. Bogdanovs, V. Sokolov ir P. Bernotui, paaiškino, kad ji kontaktavo švedų konsulas iš Floridos, kai F. Fedorenko negalėjo rasti advokato, kuris jam atstovautų Floridoje. B. Gildea, kuris tuo metu ten atstovavo porai asmenų imigracijos byloje, apsiėmė ginti F. Fedorenko, nes „Aš jaučiau, kad Fedorenko turėjo teisę į teismą ir kad imigracijos ir naturalizacijos įstaiga ji buvo apgavusi“.

Adv. Gildea savo pristatyme apibūdino OSI išpilietinimo bylą prieš buvusį Yale profesorių Vladimir Sokolov. Byla iškilo po to, kai šmeižtai prieš prof. Sokolov buvo pasiūti jo kolegoms Yale universitete. Šmeižtai atėjo iš sovietinio leidinio. V. Sokolov buvo apkaltintas rašymu antisemitinių straipsnių vokiečių okupacijos laikotarpyje Orel mieste. Anot adv. Gildea, nors kai kurie straipsniai turėjo antisemitinį toną, jie jokiu būdu neragino ir neskatino smurto prieš žydų kilmės žmones, ką OSI teigė. Atvirščiai, jau tuo metu, kai pasirodė straipsniai, Orel rajonas buvo vokiečių apibūdinamas kaip „judenfrei“. V. Sokolov teigė, kad vokiečių cenzūra ir jo straipsnius įdėdavo antisemitinius sakinius.

Po jo išpilietinimo jis išvyko į Kanadą, kur yra pasirašęs politinio azylu. Tačiau OSI vis tiek tęsė V. Sokolov bylą JAV-ese ir išgavo teismo isakymą, kad, jei jis grįžtų į Ameriką, būtų deportuojamas iš čia į Sovietų Sąjungą.

Demjanjuko FOIA

Po to, kai John Demjanjuk buvo Amerikos perduotas Izraeliui būti teisiamam už tariamus karo nusikaltimus Treblinkoje, jo šeima Amerikoje užvedė bylą prieš OSI, reikalaujanti, kad ši įstaiga išduotų visą turimą informaciją apie Demjanjuką. Toks reikalavimas vadinasi Freedom of Information Act (FOIA) lawsuit. Pagal šį įstatymą, valdžia turi išduoti visas turimas žinias, išskyrus tas, kurios kompromituotų valstybės saugumą. Šią bylą vesti sutiko adv. John Bradley, kuris yra partneris vienoji iš didžiausių Amerikoje teisinių firmų Jenner and Block. Jis paaiškino, kad apsiėmė bylą pro bono (be užmokėsčio), kai buvo kontaktotas Ralph Nader grupės, kuri rūpinasi eilinių žmonių teisėmis.

Adv. Bradley papunkčiui išdėstė jų firmos teises pastangas išgauti informaciją iš OSI. Svarbiausia jiems buvo išgauti sovietinių ir kitų liudinių apklausų protokolus. OSI teisme teigė, kad visa tai yra jų darbo produktas („work product“) ir todėl visuomenė neturi teisės į juos. Anot adv. Bradley, OSI advokatai teisme net konstatavo (nors netiesiogiai), jog, kadangi KGB pravedė kai kurias apklausas OSI nurodymu ir OSI paprašyti, tos apklausos neturėtų būti išduotos. Galų gale byla atsirado buvusio JAV-ių generalinio prokuroro Edwin Meese III rankose, kuris įsakė OSI išduoti sovietinius protokolus Demjanjukui. Iš jų paaiškėjo, kad bent vieno asmens paliudijimas Sovietų

Sajungoje Ignat Danielchenko buvo priešingas Izraelio liudinių parodomams. Taip pat buvo išduotos kitos apklausos. Bent trys būtų buvusios naudingos Demjanjukui save apsiginti ne tik Izraelyje, bet dar jam čia bebūnant Amerikoje prieš išvežimą.

Adv. Bradley pareiškė: „Aš manau, kad yra tragedija, kad tai įstaiga (OSI) buvo leista be priežiūros lakstyti ir daryti tokius dalykus, už kuriuos dauguma advokatų prarastų savo leidimus praktikuoti teisę“.

Pažeidimas teisėto proceso

Kiti kalbėtojai buvo du jauni advokatai iš Bostono, kurie gina Motiejų Katinauską ir Vytautą Gudauską išpilietinimo byloje be užmokėsčio (pro bono). Abu apkaltinti buvimu Impulsvičiaus dvyliktame savisaugos batalione. Nei prieš vieną, nei kitą nėra jokių kaltinimų, kad jie ką nors persekiojo, šaudė ar pan. Kaltinimas yra grynai, kad jie buvo savisaugos dalinio nariai. Adv. E. Randolph Tucker yra partneris didžiojo Hill and Barlow firmoje, kurios partneriais yra buvę nemaža žymių Amerikos politikų, jų tarpe ir Michael Dukakis. Šios firmos apsiėmė gynyba, nes nebijojo kontroversijos ir jautė principinį reikalą suteikti gynybą šioms individams, kurie neįstengė finansiskai savęs apsiginti.

Abu advokatai stipriai kritikavo OSI už jų aistringai vedamą darbą ir objektyvumo stoką. R. Tucker pastebėjo, kad OSI yra pavojingi todėl, kad jie turi visą Amerikos valdžios jėgą savo pusėje. Jis pasakė, kad „OSI nebesielgia kaip atsakingi valdžios advokatai“. Adv. Hartzell prisipažino, kad, kai jis apsiėmė bylą ginti ir pirmą kartą kalbėjo ADP seminare Bostone prieš porą metų, buvo šiek tiek skeptiškas dėl OSI kritikos. Tačiau dabar jis yra priėjęs išvados, kad jo ginamoje byloje OSI advokatai yra pasielgę netiesiskai („misconduct“).

Jų ginamose bylose jiems pasisekė išgauti teismo isakymą, kad apklausos, kurios vyks Sovietų Sąjungoje, turės vykti Amerikos konsulate ir be sovietinio prokuroro vadovavimo. OSI stipriai priešinosi šiam laimejimui ir ji jau porą sykių yra apeliavę.

Kitas kalbėtojas buvo žymus kriminalinių bylų gynėjas John Rogers Carroll iš Philadelphia. Jis yra atstovavęs eilei kontroversinių žmonių per savo ilgametę praktiką, tarp jų ir keturiems OSI apkaltintiems ukrainiečiams. Jo nuomone, šios bylos pažeidžia teisėtą procesą („due process“), nes nėra įmanoma gauti tikrus parodymus iš komunistinio krašto. „Yra per daug tikėtis“, pasakė jis.

Adv. Carroll pabrėžė, kad šiose bylose teismai turi susidoroti ne tik su faktais, bet ir su istorija, jausmais ir brutaliomis valdžiomis. Jis ypač vaizdžiai apibūdino antrojo pasaulinio karo verdančius įvykius ir žmonių nepavydėtus likimus. Jo nuomone, OSI byloje reikalavimas labai pagrindinės teisės, kurių dabar nėra. Anot jo, Amerikos teismai nėra pritaikyti spręsti tokios rūšies socialinių, politinių problemų, kokios pasirodo OSI byloje.

Dabartis ir ateitis

Paskutiniai du advokatai, kurie kalbėjo seminaro dalyviams, buvo visiems daugiausiai girdėti ir pažįstami, nes jie

KUNIGĄ DR. ANTANĄ STANIUKYNĄ PRISIMINUS

Kun. dr. Antanas Staniukynas

Birželio 15 d. yra kun. Antano Staniukyno kunigystės metinė. Jis buvo įšventintas Seinų katedroje 1889 m. Siemet — jo įšventinimo 100 metų sukaktis. Štai vienas įvykis iš tos ypatingos dienos jo gyvenimo istorijoje. Jo šventimo į kunigus dieną Seinų seminarijos klierikai jam padovanojo mišiolą su klierikų lietuviškais vardais. Kunigas Juozas Stakauskas straipsnyje „Lietuviškoji sąmonė Seinų Seminarijoje“ 1939 m. „Tiesos Kelyje“ pastebė, kad tas mišiolas 1939 m. buvo Krosnos bažnyčioje.

Šmet yra „Varpo“ metai. Dera prisiminti Seinų seminarijos klierikų lietuvišką sąjūdį. 1888 m. klieriko Antano iniciatyva klierikai susibūrė į slap-

ta draugiją savitarpio lietuviškos sąmonės ugdymui ir lietuviškos literatūros platinimui. Jie skaitė slaptai pristatytą „Varpą“ ir „Ūkininką“ ir kai kurie klierikai atostogų metu rinko „Varpo“ ir „Ūkininko“ prenumeratas, nekreipdami dėmesio į spaudos draudimo įsaką ir asmenišką pavojų. Vladas Mingėla, kun. Antano Miluko biografijos autorius, 158 psl. rašo: „...abu (Milukas ir Staniukynas) buvo „Varpo“ bendradarbiai ir platintojai, o kun. A. Staniukynas net „Varpo“ įkūrėju...“

Kunigo A. Staniukyno kunigystės laikotarpis neilgas, vos 29 metus kunigavo, trylika metų skyrė pastoraciniam darbui, trejus metus studijoms Freiburge, Romoje ir Jeruzalėje, o paskutinius trylika metų Šv. Kazimiero seserų kongregacijos vadovavimui, finansų telkimui, kandidatų verbavimui, vienuolyno statybai ir seserų vienuolių švietimui, ypač dvasiniam tobulybės kelyje.

1941 m. seserys ir lietuvių dvasiškija stengėsi kuo iškilmingiau paminėti kun. A. Staniukyno sidabrinę kunigystės sukaktį. Atsiklausus solenizanto nuomonės minėjimo atžvilgiu, jis priminė laikytis paprastumo, kuris derinasi su jo

būdu ir nuotakomis. Šių sukaktuvių proga kunigai jam įteikė 1000 dol. dovaną su pastaba: kelionpinigiai pasisvečiuoti Lietuvoje. Kun. A. Staniukynas panaudojo dovaną vienuolyno skoloms sumažinti.

Šia proga pravartu pratęsti kai kurių lietuvių pastabas apie kun. A. Staniukyną. Dr. Algirdas Margeris knygoje „Amerikos lietuviai...“ poskyryje „Parapinės mokyklos ir lietuvių mokytojos“ rašo: „Pats sumaniausias ir darbingiausias buvo kun. Staniukynas. Šitas kunigas iš tikrųjų buvo labai didelės energijos, ryžties, religinio idealizmo ir visiško atsidavimo bažnyčiai...“ Šv. Kazimiero Akademijos Aidoose, minint kun. A. Staniukyno 30 m. mirties sukaktį, vysk. Petro Bučio straipsnyje „Neužmirštamas kun. A. Staniukynas“ panegirikos žodžiai: „...žmogaus didžiausiąją vertę sudaro ne stebulės, tik jo dorybių aukštasis laipsnis ir jo veiklos nauda. Šiais dalykais kunigas Antanas Staniukynas prilygsta skaisčiajai žvaigždei. Ji šviečia Lietuvos danguje. Jo siela be abejo spindi pas Dievą ir užtaria pas jį, kad mūsų vargšai tėvynei su trumpintų vargus ir suteiktų pastovios palaimos“.

Ses. M. Perpetua

jau seniai yra grūmėsi su OSI teismuose bei viešuose forumuose.

Adv. Ivars Berzinš iš New Yorko yra atstovavęs keturiolikai OSI apkaltintiems. Jis pastebėjo, kad OSI pilnai žino, kad artėja jų natūralus galas, nes apkaltintieji netrukus baigs išmirti ir todėl yra daugiau linke susitarimo būdu užbaigti bylas. Jo nuomone, sensacingos bylos yra užsibaigusios ir OSI užves vis labiau abejotinas, „pilkas“ bylas, kurių prieš porą metų jie nebūtų kėlę. Adv. Berzinš pastebėjo, kad po to, kai valdžia nutraukė bylą prieš tariamą žydą kalbatorantį Jacob Tannenbaum, jie vis daugiau atsivėlėgia į kitų OSI apkaltintųjų sveikatos stovius. Jo nuomone, daugiau bylų prieš tokius „kapo“ asmenis nebebus.

Per eilę metų OSI įstaiga yra pasidariusi sunkiai nugalima. Per savo „nešvarių“ metodus OSI yra sukūrusi juridinį spaudimą, kuris teismų yra jaučiamas kiekvienoje byloje. Žvelgdamas į ateitį, adv. Berzinš pramatė, kad aukštesnieji teismai turės išspręsti Penktojo Amendamento naudojimo problemą šiose byloje, ypač tose, kur asmuo nėra apkaltintas jokių specifinių nusikaltimų. Jis taip pat išskėlė galimybę, kad šioje glosnost nuotaikoje Amerika galėtų jėgti į ekstradicijos sutartį su Sovietų Sąjunga, kurios pasekmėje Amerika išduotų žmones tiesiai Sovietų Sąjungai ir jų čia net neteistų.

Adv. Povilas Žumbakis iš Chicago, atstovavęs eilei OSI apkaltintų, kalbėjo apie politines perspektyvas glosnost laikotaryje. Jo nuomone, dabartiniai glaudūs ir dinamiški santykiai tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos gali turėti pasekmių OSI byloje.

Jis pažymėjo, jog sovietai kooperuoja su OSI dėl šių priežasčių: noro perrašyti istoriją; šmeižti etnines grupes, kurios gyvena užsienyje; sutersti Amerikos teisinę sistemą ir išgauti teisinę lygybę sovietų teisinei sistemai su Amerikos sistema.

Įvykiai, kurie rodo, kad gali būti pasiekiami, yra tai, kad Pabaltijio valstybės šiuo metu yra pradėjusios ieškoti sovietinių karo nusikaltėlių. Dvi

komisijos tam reikalui buvo sukurtos Lietuvoje ir jau tiria porą kriminalinių bylų prieš tokius asmenis. Taip pat sovietai pradeda pripažinti savo nusikaltimus Katyne ir Ukrainoje. Paminėjimai yra stambi prisiminti stalinizmo aukoms. Šmeižtas prieš išeivius šiuo metu yra šiek tiek aprimęs gal dėl to, kad sovietams reikalinga mūsų kieta valiuta.

Adv. Žumbakis pastebėjo, kad OSI dirbo kartu su senąja gvardija ir todėl jie yra įrišti prie ankstesnės istorijos versijos. Jis numato problemų OSI įstaigai ateityje, jei susidarys nepriklausomos teisinės organizacijos ir bus paskirti nauji, gal nepriklausomi prokurorai ir teisėjai. Jis teigė, kad OSI yra prislėgti šių naujų įvykių, ypač kas liečia sovietinių karo nusikaltėlių ieškojimą. Anot jo, OSI buvo pilnai patenkinti „senojam pamokom“ ir pakeitimu nelaukia, nes jie eitų prieš OSI filosofiją.

Savo išvadoje adv. Žumbakis pabrėžė, kad šiandienos įvykiai yra sukėlę visą eilę naujų problemų. Kadangi etninės visuomenės šiuo metu tiek daug laiko skiria įvykiams Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje, jos mažiau dėmesio kreipia į OSI ir tai eina OSI į naudą. Jis skatino toliau informuoti visuomenę ir spaudą, kad OSI neteisėti eįjami būti ir toliau viešai atidengti.

Politinės galimybės

Seminaro paskutinės diskusijos buvo apie galimybes politinėje arenoje. E. Iwanciw apibūdino Atstovų rūmų ir Senato eigą, norint ką nors pakeisti. Jis ypač pabrėžė reikalingumą turėti gerai organizuotas pastangas bet kokiuose eįjimuose. Senatoriai ir kongresmenai vengia bet kokios kontroversijos ir dažniausiai žiūri, kas gali padėti jiems arba jų pozicijai. Jis siūlė atidžiai sekti naujų įstatymų eigą per Kongresą, kad nebūtų padaryta daugiau žalos, negu dabar jau yra. Buvusi kongresmanė Elizabeth Holtzman yra siūliusi sujungti išpilietinimo ir deportacijos bylas į vieną, kas galėtų sutrumpinti laiką reikalingą apeliacijoms.

Pristatymo metu buvo pažymėta tai, kad prieš porą metų lietuvių visuomenės atstovai

kartu su latvių ir estų buvo pradėję eįjimus iškelti „class action lawsuit“ prieš valdžią, tačiau apie jokią progresą po to nebuvo girdėti.

Edward Nischnic iš Clevelando, John Demjanjuk žentas, kuris vadovauja jo gynybos fondui, papasakojo apie pastangas Kongrese gauti viešas apklausas apie OSI elgesį („oversight hearings“). Senato Teisingumo komiteto narius yra asmeniškai aplankę E. Nischnic ir adv. Bradley ir prašę jų praveisti tokią apklausą. Kalbėtojas prašė visų organizacijų kreiptis į Kongresą ir prašyti „oversight hearings“.

Jis pabrėžė, kad toks prašymas neįpareigoja organizacijos paimti poziciją dėl Demjanjuko kaltės ar nekaltės. Yra prašoma tik tai, kad valdžia parodytų pilną atvirumą ir paaiškintų ne tik, kodėl OSI nuslėpė kai kuriuos svarbius dokumentus nuo Demjanjuko gynybos, bet ir sužinotų, ar jie dar ko kito neturi paslėpę. Jis padėjo ADP už jų pastangas išgauti „oversight hearings“.

E. Nischnic taip pat apibūdino vėliausius įvykius Izraelyje. J. Demjanjuko apeliacija prasidės lapkričio 1 d. Po gynybos advokato Eitan žuvimo (yra klausimas ar jis nebuvo nužudytas) ir jo asistentas Sheftel buvo apdegintas rūgštim, buvo sunku rasti naują advokatą. Tačiau jie yra pasamdę naują asmenį, kurio pavardė bus laikoma slaptai, kol neprasidės apeliacinė apklausa lapkričio 1 d.

Adv. Patience Huntwork iš Phoenix yra naujas veidas OSI reikale. Jos pastangomis prieš porą metų buvo nutraukta American Bar Association sutartis su Sovietų Advokatų sąjunga. Jos nuomone, reikia „sukriminalinti“ OSI teismus. Ji siūlė sekti Kanados modelį, šiek tiek jį papildant. P. Huntwork ypatingai pabrėžė, kad yra būtina turėti tokią pat teisę prieiti prie sovietinių liudinių ir archyvinės medžiagos, kaip turi OSI.

Toks OSI bylų „sukriminalinimas“ yra susilaukęs stiprios kritikos iš buvusios kongresmėnės Holtzman, dabartinio OSI vedėjo Neal Sher ir kitų. Jie teigia, kad toks naujas įstatymas pažeistų Amerikos konstitucijos (Nukelta į 5 psl.)

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX GREIT PARDUODA REALTORS

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6100

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamai.

REAL ESTATE

MLS. KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiesčiuose Sąjunga patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX - INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

Factory Experienced people needed for the following positions: • Job Shop Machinist • Tool Steel Heat Treater • Panograph Engraver • EDM Operator. Basic English necessary. Top wages and benefits.

Call Bernie
312-375-6601

UPHOLSTERERS

Excellent opportunity. Fine old world custom upholstery workshop looking for experienced upholsterers, cutters & cushion makers who take pride in their work. Good benefits & working conditions. Contact: PARENTEAU STUDIOS
230 W. Huron St. Chgo, IL
312-337-8015

Tadas Navickas ALYTUS ir jo apylinkės

Šioje monografijoje autorius duoda daugybę geografinių ir istorinių žinių apie Dzukijos sostinę ir plačiąsias apylinkes. 288 psl. knyga iliustruota 66 senųjų ir dabartinių Alytaus nuotraukomis ir 5 žemėlapiams, kurie atskleidžia nuostabų Alytaus ir jo apylinkių grožį, su kuriuo verta susipažinti ne tik džiukams, bet ir iš kitų vietovių kilusiems lietuviams.

Išleido Lietuvių istorijos draugija. Įršta kietais viršeliais. Kaina su persiuntimu 20 dol. Illinois gyventojai dar prideda 1.44 dol. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti „Draugo“ adresu.

IS THAT YOU LAUGHING, COMRADE?

Algis Rukšėnas

Knygos antrinis pavadinimas: „The World's Best Russian (Underground) Jokes“. Žurnalistas ir rašytojas Algis Rukšėnas, politinės-satyrinės dramos „Posėdis“ pragare ir „Day of Shame“ (knygos apie Simo Kudirkos 1970 m. nepavykusį pabėgimą į laisvę iš sovietinio laivo) autorius surinko kursuojančius anekdotus ir charakteringus juokus, kurie kursuoja Sovietų pogrindyje ir atskleidžia komunistinės sistemos tikrąjį charakterį.

Secaucus, New Jersey: Citadel Press, 1986. Kaina su persiuntimu in USA \$7.90. Illinois gyventojai moka \$8.40.

Užsakymus siųsti:
Draugas
4545 W. 63rd St.
Chicago, Ill. 60629

POVILAS PETKEVIČIUS LENKŲ OKUPACIJOSE IR JŲ KALĖJIMUOSE

Šioje 187 psl. knygoje vilnietis autorius aprašo savo gyvenimo tarpinį, praleistą lenkų okupuotoje Lietuvoje dalyje ir aštuonerius metus kalėjimuose. Objektivos ir sklandžiai parašytos apybraižos skaitytoją įtikina, kad mūsų kaimynas buvo žiaurus ir suktaš. Šią knygą kiekvienam verta pasiskaityti ir turėti savo knygų bibliotekoje. Kaina su persiuntimu 9.50 dol. Illinois gyventojai dar prideda 64 centus valstijos mokesčio.

Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

MŪSŲ KOLONIJOS

Kennebunkport, ME AMERIKIEČIŲ KORESPONDENTAI PRANCIŠKŲ VASARVIETĖJE

Kennebunkport yra žymi vieta visoje Amerikoje. Ten yra prezidento G. Bush vasarvietė, vadinama Walker's Point, nuo jo žmonos Walker mergautinės pavardės. Ne be įtakos yra šita vieta pranciškonams, kurių vienuolynas ir vasarvietė yra nedideliame atstume nuo Walker's Point. Pernai vasarą per pikniką viceprezidentas Bush pasakė vieną iš pirmųjų savo kampanijos kalbų, o šiomet jau prezidentas Bush turėjo savo veiklos korespondentų dvi konferencijas, nors pats joms ir nedalyvavo. Kadangi visam Kennebunkporte pranciškonų salė yra didžiausia ir moderniausia šioje apylinkėje, prezidentas yra „išimylėjęs“ šio pastato salę.

Ypač žavingas buvo prezidento atvykimas į Kennebunkportą gegužės 26 dieną, kada, sveičiamas Kanadoje, jis atvežė į savo vasarvietę Prancūzijos prezidentą Francois Mitterand ir jo žmoną Danielle. Prieš atvykstant prezidentui, porą savaičių pranciškonų vasarvietė buvo nuodugniai ištyrinėta slaptosios policijos ir pati salė bei su ja sujungta valgykla buvo paversta telefax mašinu „muziejum“. Didžiulė salė buvo priversta vieno dydžio ilgų stalų, kurie išrikiuoti salėje darė įstaigos išpūdi. Puse tų stalų buvo apdengti mėlynomis staltiesėmis ir ant kiekvieno stalo buvo telefonas. Kiti stalai buvo dengti baltomis staltiesėmis su pelenine ant stalo. Ant mėlynų stalų šalia kiekvieno korespondento buvo rašomoji mašinėle. Gale salės kaboję mėlynos užuolaidos, kur buvo įrengta pranešėjams platforma. Iš kairiosios pusės buvo išrikiuoti telefaxai spausdinimui šios dienos einamųjų įvykių, kurie vyko visame pasaulyje arba buvo siunčiami į visą pasaulį.

Buvo susirinkę apie 300 korespondentų. Apie 100 buvo prancūzai, o kiti amerikiečiai, televizijai, radijo ir spaudos atstovai, ABC, CBS ir kitų. Jie devėjo korteles su savo pavardėmis ir vardais tu istaigų, kurioms atstovavo.

OSI DABARTIS IR ATEITIS

(Atkelta iš 4 psl.)

sąlyga prieš „ex post facto“ bylas (t.y. įstatymas praveistas nubausti elgesį, kuris įvyko praeityje, kai dar nebuvo laikomas nusikaltimu). Šer ir kitų nuomone, apkaltintas asmuo tuoj pat pasinaudotų tokia „ex post facto“ argumentu save apsiginti ir valdžia turėtų nutraukti bylas.

Diskusijų metu adv. Žumbakis pateikė advokatei Huntwork sprendimą šiai kebliai problemai. Jis siūlė į įstatymą įrašyti straipsnį, kuris leistų apkaltintiems pasisakyti, kad jie nenaudos „ex post facto“ argumentu. Tai dažnai daroma kitokių rūšių bylose. Šitokiu būdu OSI ir jų draugai nebeturėtų daugiau priešasčių priešintis tokiam naujam įstatymui, kuris pakeistų OSI bylas iš civilinių į kriminalines.

Seminaras praėjo sklandžiai ir darbinga nuotaika. Turbūt tai pirmas kartas, kad tiek teisiųjų „galvų“ susirinko vienoj vietoj pasidalinti savo profesine patirtimi ir įžvalga apie OSI. Tegalima tik turėti vilties, kad visi, kurie tiek laiko skiria šiam reikalui, nepritrūks jėgų ir trąsos eiti toliau ir kelti OSI ir sovietų prasizengimus prieš mus ir mūsų tautiečių teises.

Disciplina buvo neįtikėtina griežta. Prezidento spaudos sekretorius Marlin Fitzwater atskleidė korespondentų klausimus. Ir visa eilė atsakymų skambėjo pranciškonų salėje. Prezidentas atvyko į Kennebunkportą su valstybės sekretoriumi Baker, saugumo patarėju Brent Scowcroft ir ambasadorium, paskirtu į Prancūziją, France Walter Curley. Jų kiekvienas žingsnis buvo stebimas ir tie stebėtojai buvo susirinkę į pranciškonų buveinę. Iš ten mašinos siuntė žinias į visas puses.

Pranešimas prezidento grįžimo iš Europos irgi buvo iš Kennebunkporto. Išmontuotas gegužės mėnesį mašinas vėl grąžino į salę ir vėl penktadienį, birželio 2 dieną, jautėsi didelis judėjimas. Prezidentas atvyko iš Londono tiesiai į Pease Air Force bazę, netoli Porthsmouth.

Nors viešoji spauda rašė, kad prezidentas nebuvo nuvargęs, iš kitur girdečiau ką kita. Korespondentai važiavo iš Europos su prezidentu ir iš Pease Air Force bazės dalis jų nuvyko

tiesiai į namus, dalis atsiėjo su savo bagažais Kennebunkporte pranciškonų salėje. Iš televizijos pažįstu tikti korespondentę Thomas, kuri puola respublikonus ir televizijoje atrodo kaip tikra ragana. Ją užkalbinau ir radau malonią moterį. Paklausaiau, kaip kelionė sekėsi; ji atsakė, kad labai gerai.

Reporteriai sėdėjo prie savo rašomųjų mašinėlių, rašė savo išpūdžius ar kalbas, kurias sakys televizijoje ar radijo. Turėdama laiko, paėmiau keletą nuotraukų, pakalbėjau su reporteriais. Reporterių ir ypač korespondentų darbas nėra lengvas. Turi būti pasiruošęs atpasakoti įvyki, ir duoti jo interpretaciją, be kurios spauda būtų bedvasė, nes dvasia sudaro kiekvieno darbo esmę.

Yra numatoma Korespondentų ir prezidento suvažiavimas liepos mėnesį, bet jis bus jau nebe pranciškonų vasarvietėje, nes liepos mėnesį suvažiuoja daug vasarotojų.
Elena Vasyliūnienė

A.†A.

TOMUI LEONUI

staigiai mirus, giliai liūdinčius sūnų TOMĄ, dukrą DAIVĄ, tėvus PAULIŲ ir ELENA LEONUS ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame.

O. Aleknieė

L. E. Andriai

J. Antanaitienė

J. Aušra

H. R. Bacunas

V. B. Biliūnai

A. Dapkūnienė

P. G. Gedvilos

P. O. Griškėliai

J. Gruzdas

P. M. Jakaičiai

S. J. Jazbučiai

I. V. Jokšai

E. Jonušienė

A. Juknevičius

O. Juodikienė

J. J. Kay

A. S. Kamarauskai

L. Karpavičienė

T. Karvelienė

J. Kasiulaitis

D. J. Kaunaitės

E. Kereševičienė

K. K. Kodačiai

J. A. Korsakai

P. Krausienė

J. J. Kučinskai

A. D. Liaugminai

K. M. Linkai

B. A. Liškai

A. Lopez

J. Maurukas

M. Miščikienė

A. Mockus

V. Norvaišienė

S. Petravičienė

A. S. Radvilos

Z. S. Ramanauskai

A. K. Rugiai

F. H. Sabal

B. S. Sakalai

K. Sakalienė

V. Saladžius

B. O. Sergaučiai

P. Šikūnas

M. Steikūnienė

G. Stapulionienė

I. Stongvilaitė

V. L. Sapėnai

A. Šatienė

K. S. Šeputos

P. O. Šilai

A. I. Šimkai

M. Šimkienė

V. Šukienė

J. O. Vaičekonai

A. M. Varnai

M. Vitkus

L. Vykintienė

A. E. Zigmantai

Miami, Fla.

A.†A.

v.s. ANTANUI SAULAIČIUI

Amžinybėn išėjus, sūnų v.s. kun. ANTANĄ, dukrą dr. MARIJĄ ir jos vyrą ALGI STANKŲ nuoširdžiai užjaučiame.

Detroito Skautininkai ir Skautininkės

Mielam

A.†A.

TOMUI LEONUI

staigiai mirus, nuoširdžiausia užuojauta dukrai, sūnui, tėveliams ir sesutei

Irena ir Jonas Levickai

Mylimam sūnui

A.†A. TOMUI

netikėtai mirus, mūsų mielus prietelius JULYTE ir PAULIŲ LEONUS ir visą šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Aldona ir Vytas Biliūnai

A.†A.

BARBORAI STANKAITIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame dukrą VLADĖ, jos vyrą, Ateitininkų namų tarybos pirmininką, ALFONŠĄ PARGAUSKĄ, dukras DANĄ STANKAITYTE ir ONĄ BAUŽIENĘ su vyru.

Ateitininkų namų taryba

Daug iškentėjusiam krikštasiūniui

LINUI DAUGĖLAI

mirus, draugiškai užjaučiame jo žmoną DONNĄ, seserį RŪTĄ, tėvus STASĘ ir KAZĮ DAUGĖLUS.

Marija Gimbutienė.
Jurgis Gimbutas.

Mylimam tėveliui

A.†A.

ANTANUI SAULAIČIUI

mirus, sūnui kun. ANTANUI SAULAIČIUI, dukrai dr. MARIJAI su vyru reiškiam gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Žibutė ir Paul Knepper
Yolanda ir Algis Zaporackai
Stasė ir Antanas Zaporackai

A.†A.

ANTANUI SAULAIČIUI

mirus, jungiamės maldoje su kitais padėkoti Viešpačiui už gyvybės dovaną jo sūnui kun. ANTANUI, mūsų kapelionui, ir dukrai MARYTEI. Sunkioje išsiskyrimo valandoje reiškiam užuojautą jiems ir kitiems šeimos nariams bei artimiesiems.

Jaunųjų Ateitininkų sąjungos
Centro valdyba

Mylimam Tėvui

A.†A.

v.s. ANTANUI SAULAIČIUI

mirus, mūsų mielą brolių v.s. kun. A. SAULAITI ir jo artimuosius nuoširdžiai užjaučia

„Kernavės“ skaučių tuntas

Mūsų Mielų Prietelių Sūniui

A.†A.

TOMUI LEONUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo tėvus ELYTE ir PAULIŲ, jo sūnų TOMĄ ir dukrelę DAIVUTĘ. Duok Dieve, mirusiems ramybę, o gyviems tvirtybę.

O. ir P. Griškėliai

Mūsų Mielai

A.†A.

JOANAI MAURUKIENEI

mirus, Jos vyrui JUOZUI ir jų dukterims D. GILVY-DIENEI ir D. SAKALIENEI šios didžios nelaimės valandoje gilią užuojautą reiškiam ir kartu liūdime.

O. ir P. Griškėliai

PADĖKA

1989 m. gegužės mėn. 26 d., sulaukęs 75 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, o Baltimorėje išgyvenęs 40 metų, mirė

A.†A.

IRENIJUS KRASAUSKAS

palikęs dideliame nuliūdime žmoną Mariją, sūnų Juragi, marčią Janis, anūkus Damon ir Derek.

1989 m. gegužės mėn. 31 d. a.a. Irenijaus kūnas, po atnašautų šv. Mišių už jo sielą šv. Alfonso bažnyčioje, didelio būrio draugų ir pažįstamų buvo palydėtas į Loudon Park kapines.

Žmona Marija Tallat-Kelpšienė Krasauskienė ir sūnus Juragis Krasauskas lieka labai dėkingi klebonui kun. Antanui Dranginiui už suteiktą paskutinį patarnavimą ligoninėje ir laidotuvių apeigas, užprašiusiems šv. Mišas, aukojusiems a.a. Irenijaus atminimui lietuviškiems fondams ir Baltimorės radijo valandėlei, papuošusiems karštą gėlemis, pareiškiusiems užuojautas, tarusiems atsisveikinimo žodį: Vytautui Eringiui, Vladui Bačanskui, Juozui Gailai, dr. Elenai Armanienei, Juozui Palubinskui ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą. Dėkingi karsto nešėjams: Juozui Palubinskui, Liūtui Jurskiui, Baliui ir Vytautui Brasauskams, Vytautui Treideriui ir Kęstučiui Laskauskui už jų paskutinį patarnavimą. Ačiū Igruiui Kučiauskui giedojusiam bažnyčioje ir Lietuvių namų šeiminkėms Aldonai Budienei, Genovaitai Auštrienei ir jų talkininkėms paruošusiems puikius užkandžius 75 laidotuves dalyvavusiems bičiuliams.

Liūdinti žmona ir sūnus.

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAŠ IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois

PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

APYLINKĖS MUS

x Dr. Vytautas Bieliauskas, PLB valdybos pirmininkas, išvyksta į Europos Lietuviškųjų Studijų savaitę Gotlando saloje. Po studijų turės posėdžius su LB Europos kraštų valdybų pirmininkais arba jų atstovais.

x Smuikininkė Linda Veleckytė ir sol. Audronė Gaižiūnienė dalyvaus „Varpo“ 100 metų sukaktuvinės programos meninėje dalyje. Abiems solistams akompanuos muz. Alvydas Vasaitis. Bus deklamuojami dr. Vinco Kudirkos eilėraščiai. Šis šimtmetinės sukakties minėjimas įvyks sekmadienį, birželio 25 d. Jaunimo centro didžiojoje saleje. Jubiliejinės akademijos pradžia 3 val. po pietų. Po meninės dalies – pabendravimas kavinėje.

x Atidarant Chicagos upės festivalį praėjusį trečiadienį, tarptautiniam laivų parade buvo atstovaujama ir Lietuva. Viename laive, kuriame plevėsavu mūsų trispalvė, plaukė keturios tautinių šokių grupės „Grandies“ šokėjos, apsi- rengusios tautiniais rūbais. Šios reprezentacijos suorganizavimu rūpinosi B. Jasaitienė ir I. Smielliauskienė.

x Antanas Kučys, Chicagoje leidžiamo „Varpo“ žurnalo redaktorius, atidarys Lietuvos draudžiamosios spaudos parodą, skirtą Vinco Kudirkos „Varpo“ šimtmečiui paminėti. Atidarymas bus birželio 23 d., penktadienį, 7 val. vak. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Parodą dar bus galima aplankyti šeštadienį ir sekmadienį nuo 10 val. ryto iki 8 val. vak. Visuomenė kviečiama atvykti ir susipažinti su originaliais spaudos draudimo laikmečio leidiniais.

x Laiške iš Europos Lietuviškųjų Studijų savaitės organizacinio komiteto narė Aldona Broland praneša, kad registracija pratęsta iki birželio 23 d. Studijų savaitė bus nuo liepos 29 iki rugpjūčio 6 d. Gotlando saloje Baltijos jūroje. Paskaitininkai iš Europos ir net 7 iš Lietuvos. Meninei programai atlikti atskviečia 10 jaunuolių iš Vilniaus Jaunimo teatro. Registruotis galima tiesiog pas A. Broland ar per kelionių agentūrą JAV-se, kuri suplanavo ekskursiją po Skandinaviją.

x Lietuvos keliauninkų dėmesiu. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofoto ar kitų linių skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodrome, skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VY-TIS“ 718-769-3300.

x Video ir stereo aparatūrą siunčiame į Lietuvą. Siunčiame kargo į Maskvą arba Vilnių ir iš kitų JAV miestų. Tiksliai ir sąžiningai kargo informacija persiunčiant jūsų daiktus. Romas Pukštys, Transpak, tel. 312-436-7772, namų tel. 312-430-4145.

x Romas Pukštys praneša, kad jam iki liepos 1 d. būnant Lietuvoje, Transpak istaiga veikia kasdien – video, stereo, vaistai, iškvietai, kargo į Lietuvą. Darbo val.: 12-6 v. p.p. kasdien, arba susitarus. Tel. 312-436-7772, 2655 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629.

x Apie Paryžiaus tarptautinę konferenciją Chicagoje pranešimą padarys birželio 25 d., sekmadienį, 1 val. p.p. dr. Kazys Bobelis, Vliko valdybos pirmininkas, aktyviai konferencijoje dalyvaus. Pranešimas bus visuomenei ir spaudai, taip pat atsakinės į paklausimus. Pranešimą organizuoja Jaunimo centre Lietuvių Tautinė sąjunga. Kviečia visuomenę dalyvauti. Įėjimas veltui ir aukos nebus renkamos.

x Kun. Petras Baniūnas, OFM, „Darbininko“ administratorius, buvo atvykęs į Chicago. Ta proga aplankė „Draugo“ administraciją, kurioje kalbėjosi apie knygas, taip pat redakciją, kurią painformavo apie savo darbus ir bendrai apie lietuviškos spaudos ateitį.

x Lietuvos Vyčių 76-tojo seimo vakarienė bus Martini- que restorano pokylių saleje rugpjūčio 5 d., šeštadienį (ne sekmadienį), 6:30 val. vak. Bilietus galima jau dabar įsigyti pas komiteto narius ir pas Julie Zakarką tel. 434-7785, Jerry Mack tel. 927-1233 arba Patrijos parduotuvėje.

x Dr. Linas ir Britt Bieliauskai su dviem vaikais išsikelia iš Chicagos į Ann Arbor, Mich., kur dr. Linas pradės profesoriaus pareigas Ann Arbor Michigano universitete. Chicagoje jis dirbo St. Luke-Prebyterian ligoninės klinikoje psichologijoje ir prie ligoninės esančioje Medicinos mokykloje. Jie į Ann Arbor išsikelia nuo liepos 1 d.

x Tikroji Chicago – pietinė dalis – aprašo „Chicago“ žurnalas liepos mėnesio numerį. David Jackson straipsnyje tarp kitko yra komentarai iš jaunų ir vyresnių lietuvių: Mariaus Polikaičio, Rasos Putriūtės, Rimo Gaižiūčio, Marijos Utz, Linos ir Laros Izokaitičių, Stanley Balzeko apie lietuvių, jų kultūrą, jų iškūrimą Amerikoje.

x LB Marquette Parko apylinkės valdyba Lietuvių festivalyje birželio 24 d. turės savo laimėjimus. Visi lietuviai maloniai prašomi paaukoti tam tikslui fantū, o paskui išmėginti savo laimę. Fantus sunėsti pas advokatą Vytenį Lietuvniką, 2501 W. 69th St. Visiems aukotojams valdyba iš anksto dėkoja.

x Nektalai Pradėtosios Marijos seserys Putname praneša, kad pasikeitė jų telefono numeris. Naujasis numeris yra (203) 928-7955 arba 928-7956.

x Juozas Masilionis, kalbininkas ir Lietuvių istorijos d-jos pirmininkas, pasakys kalbą „Varpo“ šimtmečio minėjime, kuris bus šį sekmadienį Jaunimo centro didžiojoje saleje.

x LB Providence apylinkės valdyba, R.I., atsuntė per izd. Marta Saulėnienę 25 dol. auką „Draugui“. Nuoširdus ačiū.

x ALIAS Chicagos skvriaus pavasario išvyka (gegužinė) rengiama š.m. birželio 25 d., sekmadienį, 12:30 v. p.p. (tuoj po mišiu) Pasaulio Lietuvių centre, Lemonte. Esant nepalankiam orui, gegužinė įvyks centro saleje. Kviečiami dalyvauti skvriaus nariai, jų pažįstami, bei artimieji ir svečiai.

x Pamaldos Marijos Ramybės Karalienės garbei prie išstatyto švč. Sakramento įvyks birželio 25 d., sekmadienį, 6:00 v.v. tėvų jėzuitų koplyčioje. Šioje šventėje Marijos užtarimu prašysime Aukščiausiojo santaikos šeimoms, tautoms ir Lietuvai sėkmės sunkiose laisvinimosi pastangose. Visi maloniai kviečiami. Židiny.

Šv. Kryžiaus ligoninėje lankantis svečiui kun. Alfonsui Svarinskui. Iš kairės: kun. Kazimieras Kuzminskas, kun. Alfonsas Svarinskas, Sibiro tremtinys, ligoninės direktorė ses. Teresa Mary Clarkson ir Šv. Kazimiero seserų vienuolijos generalinė vyresnioji ses. Marilyn Kuzmickus. Matomas paveikslas – ses. Mercedes Mickevičiūtės.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

KUN. A. SVARINSKAS ŠV. KAZIMIERO SESERŲ VIENUOLYNĖ

Kun. Alfonsas Svarinskas, žymus ir garbingas disidentas, kuris be baimės kalba apie žmogaus ir religines teises ir 21 metų išbuvęs komunistų lageriuose bei koncentracijos vienuolijos pagrindiniuose namuose. Išskirtinį svečių kun. Alfonsas Svarinską, lydimą kun. Kazimiero Kuzminskio, Lietuvos Kronikos draugijos pirmininko, pasveikino vienuolijos generalinė vyresnioji seselė Marilyn Kuzmickus ir pakvietė su seserimis jungtis bendriems pietums. Kun. A. Svarinskas maloniai ir nuoširdžiai pasidalino savo patirtimi kalėjimuose ir papasakojo savo viziją apie ateities gyvenimo viltis. Kaip pagarbos ženklą ses. Marilyn įteikė jam piniginę dovaną visų seselių vardu.

Dėkingas už malonų priėmimą garbingasis svečias prašė seserų nuolat melstis su giliu tikėjimu, kad Lietuvoje išsivystytų tikra religinė laisvė. Jis karštai kalbėjo apie žymų religinį atgimimą, ypač apie Lietuvos jaunimą. Nežiūrint dviejų dešimčių praleistų kalėjimuose, jis žadėjo ir toliau kovoti už žmo-

x Lietuvių draudžiamosios varpininkų ir kitos spaudos paroda „Varpo“ 100 metų jubilėjaus proga bus birželio 23-25 dienomis Jaunimo centre Čiurlionio galerijos patalpoje. Ekspонатas parūpino kultūrininkas Br. Kviklys, žurnalo „Varpo“ redaktorius Ant. Kučys ir kiti. Parodos atidarymas bus penktadienį, birželio 23 d. 7 val. vak. Lankymas šeštadienį ir sekmadienį nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro.

x Joana Drukteinienė, Omaha, Nebraska, mūsų bendradarbė, rėmėja „Draugo“ paramai atsuntė 40 dol. kartu su lietuviškos veiklos aprašymu. Nuoširdus ačiū.

x Dr. Tomas Kisielius, Winnetka, Ill., dr. Jonas Prunskis, Streamwood, Ill., Algis Birutis, Glen Elley, Ill., Linas Norušis, Highland Park, Ill., Br. Paliulionis, Cicero, Ill., Vytautas Aukštinaitis, Ft. Lauderdale, Fla., mūsų garbės prenumeratori, kiekvienas atsuntė po šimtinę ir pratęsė prenumeratą vieneriems metams. Nuoširdus ačiū.

x Ieškau Ronaldo Slavėno, kariuomenės draugo, Muenchene 1957 m. Žinantieji apie jį, prašomi skambinti „collect“ Frank Kenny, 313-669-1793.

gaus ir religijos teises.

Po pietų abudu kunigai aplankė koplyčią, Lietuvių kultūros muziejų ir biblioteką. Kun. Svarinskas džiaugėsi motiniško namo koplyčios apimtimi ir grožiu ir stebėjosi muziejaus ir bibliotekos turtingumu.

Po to jis aplankė Šv. Kryžiaus ligoninę, kur jį maloniai sutiko administratorė ses. Teresa Mary ir vyresnioji ses. Jeanette. Lankytojus palydėjo generalinė vyresnioji ses. Marilyn Kuzmickus, generalinė sekretorė ses. Agnesine. Šv. Kryžiaus ligoninės rėmėjų moderatore ses. Angelė ir „Journals“ fotografė Christiane.

Tarp pacientų buvo praplėstosios priežiūros skyriuje. Čia kun. Svarinskas sutiko ir kelis pacientus lietuvių, tarp jų Oną Tamolonį ir Marie Kazicką, kurias stiprino paguodos žodžiais jų gimtąja kalba ir joms suteikė kunigišką palaiminimą. Kun. Svarinską, besilankantį kituose skyriuose, stebino moderniški įrenginiai, kuriais Šv. Kryžiaus ligoninė aptarnauja ligonių priežiūrą ir sveikatą. Ses. Teresa Mary nuvedė ir technologijos skyrių, kur V. Kirvelaitis maloniai parodė ir lietuviškai informavo veikimą ir pažangių instrumentų pritaikymą, sukeldamas svečio nuostabią reakciją, matant puikų pacientų aptarnavimą.

Abu kunigai buvo labai nustebinti šiuo apsilankymu ir dėkojo seserims už malonų priėmimą ir palinkėjo Dievo palaimos Šv. Kryžiaus ligoninėje visiems susijusiems su sveikatos tar-nyba.

Nors kun. Svarinskas praleido 21 metus kalėjimuose ir lageriuose, bet jo drąsi dvasia pasirošiusi imtis tolimesnės kovos už religines ir žmogiškas teises ir su Dievo pagalba pamatyti laisvą Lietuvą. —K.

SĖKMINGAI BAIGTI MOKSLO METAI

Dariaus Girėno liuanistinės mokyklos mokiniai birželio 3 d. paskutinį kartą šiais mokslo metais rinkosi į klases pasidžiaugti savo pasiekimais moksle, pasvarstyti nesekmų priežastis. Tėvai, gi, tuo tarpu aptarė mokyklos reikalus ir patvirtino naują tėvų komitetą, kuriam ateinantiems mokslo metams išpareigojo: Austė Vygaudienė, Gintaras Placis ir Audronė Užgiriėnė. Reikalui kilus, bus pasikviesta daugiau taltinkinių.

10:30 val. r. mokiniai, mokytojai ir tėvai rinkosi Jaunimo centro maž. saleje padėkoti Viešpačiui už laimingai baigtus mokslo metus. Šv. Mišias aukoj mokyklos kapelionas kun. J. Juozevičius, skaitinius skaitė 8-to sk. mokiniai, o giedojimui vadovavo muz. Faustas Strolia. Po pamaldų ten pat vyko oficialus mokslo metų užbaigimo aktas. Iškilmės vadovavusio mokyklos vedėjo J. Placio prezidentūmą buvo pakviesti: tėvų komiteto pirm. Julija Žukauskienė, buvęs pirmasis m-los vedėjas mok. J. Kavaliūnas, Chicagos aukšt. liuanistinės m-los direktorius J. Masilionis, kapelionas kun. J. Juozevičius, 8-to sk. auklėtoja mok. Eug. Bieskienė, Krištanavičiaus fondo atstovas dr. R. Vitas, muz. F. Strolia, mok. N. Pupiėnė ir ilgamečiai rėmėjai Juozas Vasilevičius su žmona. Muz. F. Stroliai pianinu skambinant maršą, salėn įžygiavo tautiniais drabužiais pasipuošę 8-taji skyrių baigusieji ir, visiems plojimu juos sveikinant, užėmė prie scenos jiems skirtas vietas. Skelbdamas mokslo metų sėkmingą užbaigimą, pasiektą mokytojų ir mokinių nuoširdžiu darbu, visokeriopa tėvų

IŠ ARTI IR TOLI

KANADOJE

— **Motinos dienos minėjimą** Delhi-Tillsonburg, Ont., surengė Katalikių Moterų draugija gegužės 7 d. Išanginį žodį tarė pirm. A. Ratavičienė, paskaitą skaitė Rita Pargauskaitė. Deklamavo motinoms pritaikytus eilėraščius K. Lukošūte, K. Stonkutė, J. Stonkus, M. Leighfield, A. Pargauskas, Asta Ramoškaitė ir Audra Ramoškaitė. Visos motinos buvo apdovanotos rožėmis.

— **Į Delhi gegužės 3 d. atsilankė** vysk. Paulius Baltakis ir Šv. Kazimiero bažnyčioje atlaikė iškilmingas šv. Mišias. Vyskupą priimant saleje buvo meninė programa, eilėraščiai ir dovanos. Visi buvo dėkingi klebonui kun. L. Kemėšui, kad jis pakvietė vyskupą aplankyti šią parapiją.

— **A. a. Jadvyga Šeputienė**, 69 metų amžiaus, širdies priepuolio ištikta mirė balandžio 29 d. Londone, Ont., Palaidota Šv. Petro kapinėse prie savo prieš 12 metų mirusio vyro. Nuliūdime liko du sūnūs

ir brolis su šeimomis. Anksčiau ji dalyvaudavo chore ar kartais net padainuodavo solo.

— **Montrealio skautai ir skautės** gegužės 28 d. surengė gegužinę ant „Lito“ sklypo prie seselių namo. Buvo įvairių valgių, pyragų, kavos, kuriais svečiai galėjo pasivaistinti. Tai buvo surengta „Baltijos“ stovyklavietės sukakčiai paminėti.

— **A. a. Julija Klisevičienė**, 59 metų amžiaus, mirė Montrealyje gegužės 24 d. Palaidota iš Aušros Vartų bažnyčios Notre Dame des Neiges kapinėse šalia savo mirusio vyro. Nuliūdime liko dvi dukros ir brolis su šeimomis.

— **Lietuviškas šeimas sukūrė** Toronto Jonas Oleka su Terese Melvydaite ir Alvinas Kišonas su Silvija Šernaitė.

— **Dr. Vlodo ir Kazės Šulmų** Reginoje Sask., gegužės 7 d. buvo auksinė vedybų sukaktis, kurią atšventė kartu Reginos lietuviai ir kiti svečiai. Jie išaugino sūnų Alfredą, inžinierių ir džiaugiasi susilaukę trijų anūkių.

parama, vadovaujant suparniam tėvų komitetui, mokyklos vedėjas visiems išreiškė padėką. Pasidžiaugęs šiais „Varpo“ sukaktuviais metais pagerėjusia mokyklos laikraščio „Lituanica“ kokybe ir išvaizda, padėjo spausdinimo darbu pasirūpinusiems Vladiui Žukauskui ir Gintarui Placiui. Ragino mokinius uoliau mokyti gimtosios kalbos, labiau domėtis Lietuvos pažinimu, jos reikalais, daugiau skaityti ir pratintis dalyvauti spaudoje. Skatino vasarą vykti į lietuviško jaunimo stovyklas, o rudenį su nauju entuziazmu grįžti į mokyklas. Linkėdamas visiems laimingos vasaros praeiti, kad nėra atostogų nuo pareigos Dievui, Tėvynei, gyvenamam kraštui ir artimui. Pažadu į šį raginimą atsiliepdami, 8 sk. mokiniai – Julijė Placaitė, Vainius Gleveckas ir Darius Mikrut su trumpa dedikacija mokyklai, Lietuvai ir JAV-ems uždegė tris tautinių spalvų žvakes.

Visų skyrių mokytojai, individualiai iššaukdami savo mokinius, įteikė jiems mokslo metų baigimo pažymėjimus. Garbės raštai geriausiems mokiniams įteikti: Ryčiui Vygantui, Indrei Žukauskai, Birutei Jurjonai, Andriui Paulėnui, Tomui Šatui, Karinai Turnerytei, Elytei Žukauskai, Danutei Mikrutytei. 8-to sk. mokiniams, už jų ypatingus pasireiškimus, dovanėles-trofejus įteikė tėvų koto talkininkės Ramunė Lukienė ir Sigutė Mikrutienė.

Po trumpo krepimosi į absolventus, mokyklos vedėjas įteikė atestatus Vainiui

Gleveckui, Vytautui Juškiui, Rimui Lukui, Dariui Mikrut, Julijėi Placaitėi ir Gytii Vygantui. Tėvų komiteto pirm. J. Žukauskienė juos apdovanojo knygomis. Krištanavičiaus fondas kasmet skiria premijas geriausiai tais metais baigusiems Jaunimo centre veikiančias liuanistines mokyklas. Šįmet Dariaus Girėno mokykloje šią dovaną laimėjo Rimas Lukas. 100 dol. vertės JAV Taupymo lakštą (boną) jam įteikė Krištanavičiaus fondo direktorius dr. Robertas Vitas.

Atsisveikinimo su mokykla, draugais ir padėkos žodžius mokytojams bei tėvams tarė absolventai Gytis Vygantas ir Julijė Placaitė. Septinto skyriaus vardu su mokyklą baigusiai atsisveikino Danutė Mikrutyte. Padėką reikšdami atšuntokai dovanėles įteikė klases auklėtojai mok. Eug. Bielskienė, vedėjai J. Placiui, kapelionui kun. J. Juozevičiui, muz. F. Stroliai ir mokyt. N. Pupiėnei. Trumpus sveikinimo žodžius tarė mokyt. J. Kavaliūnas ir direktorius J. Masilionis. Mokslo metai ir šis paskutinis susibūrimas buvo baigtas visiems giedant Lietuvos himną.

Prieš išsiskiriant atostogoms, trumpai pabendrauta, vaišinantis kava ir mamųčių sūnešiais kepiniiais, o mokiniams gardžiuojantis pica.

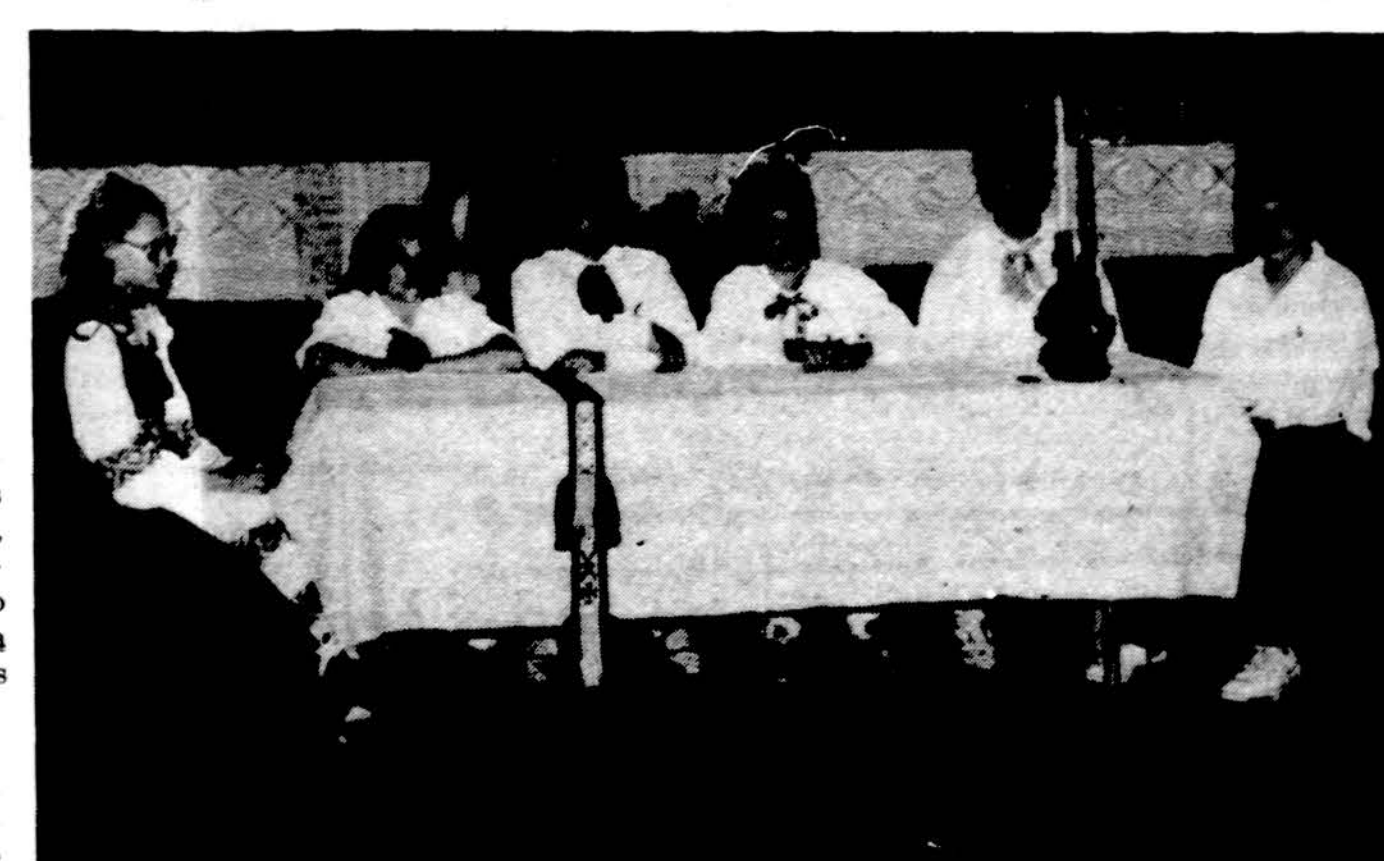
Džiaugdamiesi sėkmingai baigtais mokslo metais, tėvai dėkojo mokyklos vedėjui mokyt. Juozui Placiui, mokytojoms – Ramintai Saib, Sofijai Jonyėnėi, Viktorui Kelmeliui, Jūratei Dovilėnei, Gailutei Valiulienei, Mildai Šatienei, Sigitui Gudžiui, Eugenijai Bielskienei, Nijolei Pupiėnei, F. Stroliai, kapelionui kun. Juozui Juozevičiui. Padėkos nusiėpnė ir darbštus Tėvų komitetas – pirm. Julija Žukauskienė, Karolė Paulėnienė, Stasys Jurjonas ir talkininkės Ramunė Lukienė ir Sigutė Mikrutienė.

Po poilsingu vasaros atostogų linkima mokiniams ir mokytojams sugrįžus vėl entuziastingai tęsti jau trečią dešimtmetį sėkmingai vykdomą tautinio sąmoningumo ir pilietiškumo ugdymo darbą.

IR

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak. Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

Dariaus Girėno liuanistinės mokyklos šių mokslo metų absolventai. Iš k.: Julijė Placaitė, Rimas Lukas, Vainius Gleveckas, Gytis Vygantas, Darius Mikrut ir Vytaus Juškys. Nuotr. V. Žukausko